БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 92 (8312) | 1957 оной апрелиин 18, четверг | Сэн 20 мүнгэн

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО

...енинизмын илалта түгэлдэр туг

...уехэ Октябрьска социалисти-
...революциин 40-дэхи ойн жэл
...айна. Бүхэдэлхэйн-түү-
...энэ революци болоһонһоо хой-
...улам ехээр үнгэрхэ бү-
...хүн түрэлтэнэй хуби заяанда
...хубилалтын Агууехэ Ок-
...али шэнээн ехэ нүлөө
...байһаниинь бүри эли то-
...харагдана.

...ветскэ Союзай ажалшад
...Октябрьска социалистическэ
революциин 40-дэхи ойн һайн-
...бэлэдхэхэ тухай КПСС-эй
...тогтоолые ехэ эдэбхитэй-
...угтаһан байна. Түүхын энэ
...шагта үдэрые нэрэтэй түрэ-
...угтаха гэжэ эрид шиидэһэн
...түмэнэй политическэ, ажалай
...али үүсхэл орон доторнай мүнөө
...дэрһөө үдэртэ дэбжэжэ бай-...

...уехэ Октябриин 40-дэхи ойн
...дэлгэрһэн бүгэдэарадай
...алистическэ мүрысөөнэй ам-
...улам тухай баяртай мэдээнүүд
...али бүхы районуудһаа үдэр
...орожо байна. Энэ мүрысөөнэй
...агонь юуб гэхэдэ, зургаадахи
...жэлэй хоёрдохи жэлэй арадай
...түсэбые болзорһоонь урид
...худөө ажахын үйлэдбэ-
...горьтойгоор ехэ болгохо, ара-
...бүхы һалбаринуудта
...техникэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ
...зорилготой юм. Хэдэн зуун
...туршада хүнэй ажал хэжэ
... мүлжэгшэдэй дарлалта до-
...арад түмэн Октябрьска
...илаһанай ашаар өөр-
...ажал хэхэ, тиихэдээ тон шэнэ
...ба культурын бүхы түй-
...хэрэглэн ажал хэхэ
...болобо. гэжэ В. И. Ленин
...юм. Тиин, манай ороной
...еллигенциин булаг шэнги бу-
...байдаг зохёохы эдэбхи
...дотор Октябрьска револю-
...агуухэ хүсэн эли тодоор бэе-
...харагдана. Манай арад өөрын
...ороной түгэс эрхэтэ эзэн
...оронойнгоо зөөри хогшо-
...болон хүнэй сэдьхэл бодол
...баялигые эзэн байһанаа мэ-
...байһан тулада гүрэнэй ажа-
...ба соёл болбосоролой ажал
...юлгада бурьялма ехэ үүсхэл
...гаргадагшье байһан, гарга-
...ше байна гээшэ.

Промышленность ба барилгын
...баялгын эмхидхэлые саашан-
...һайжаруулха тухайда СССР-
...Верховно Соведэй ерэхэ сесси
...нүхэр Н. С. Хрущевой
...лэлэй тезисүүдые арад түмэ-
...дунда зүбшэн хэлсэлгэ боложо
...тэрэнэй оломиллион
...хүнүүд эдэбхитэйгээр ха-
...адалсажа, Эхэ оронойнгоо үйлэд-
...риин хүсэнүүдые али тэгшээр
...үгжөөхэ зорилготой дурадхалнуу-
...ые оруулна.

Советскэ хүнүүд дэлхэй дээрэхи
...гээн түрүүшын социалистическэ
...рэнэй алдарта 40 жэлэй замые
...арахадаа гайхамшагта амжалта-
...удаарнь патриотическа ёһоор
...огорхохо, Октябриин алдарта
...үхээр ехэтэ һонирхоно. Мүнөө
...дэ оронойнай ахадүү бүхы рес-
...убликануудай городууд болон хү-
...нютагуудаар Агууехэ Ок-
...ябрьска революциин бүхэдэл-
...йн-түүхэтэ удхашанар тухай, со-
...циализмын түлөө, бүхы дэлхэй дээ-
...хи эб найрамдалай түлөө тэм-
...элдээ СССР-эй болон арадай де-
...мократиин оронуудай туйлаһан
...үйлалтанууд тухай лекци болон
...элидхэлнүүд уншагдана. Октяб-
...риин революциие бэлэдхэхэ, үнгэр-
...хэ үедэ болоһон политическэ угаа
...ухала событинууд тухай, комму-
...нистическэ партиин агууехэ үүргэ
...тухай эдэ лекцинүүд ба элидхэл-
...нүүд дотор хэлэгдэнэ. Революцион-
...но событинуудта хабаадалсагшад,
...рушанай большевигүүд, граждан-
...ска ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын
...дайнда хабаадалсагшад олон тү-
...мэн зоной урда үгэ хэлэнэ, хэблэл-
...дэ статьянуудые гаргана.

Манай ороной алдарта револю-
...ционно түүхэтэй коммунистическэ
...партиин, тэрэ партиие байгуулагша
...ба тэрэнэй вождь В. И. Ленинтэй
...холбоотой бүхы юумэн советскэ
...арадта айхабтар ехэ үнэтэй юм.
**...Швейцарида баагаар ошоод байһа-
...н В. И. Ленинэй Петроградта
...ерэжэ ерэһэнһээнь хойшо 40 жэ-
...лэй ой мүнөөдэр хүсэбэ. Энэ событи болбол Октябрьда зориһон харгы дээрэхи хэзээдэ мүхэшэгүй, эли тодо шата болоһон юм. «Социалистическэ революци мандаха болтогой» гэжэ Финляндска вокзалай талмай дээрэ броневигһээ Ленинэй тиихэдэ хэлэһэн үгэнүүдынь бүхы дэлхэйн оломиллион хүнүүдэй сэдьхэл һанаанда хадуугдаһан байгаа.** В. И. Ленин Петроградай олон мянган хүдэлмэришэд, солдадууд, матросуудаар тон баяртайгаар угтагдажа, ородой революционно пролетариадта халуун баяр хүргөө һэн, социализмын илалтада этигэл найдабари тэдэнэй һанаа бодол соонь бадаруулжа һэн.

Үглөөдэрынь, 1917 оной апрелиин 17-до, В. И. Ленин өөрынгөө суута апрельскэ тезисүүдые тунхаглаһан байгаа. Тэдэ тезисүүд дотор социалистическэ революцида дамжан орохо шухала ба зайлашагүй тухайда хэлэгдэһэн юм. В. И. Ленин тэрэ уеын үндэһэн шухала бүхы асуудалнуудта эли тодо харюунуудые үгэһэн, большевигүүдэй партиин зорилгонуудые хүсэд дүүрэнээр тодорхойлһон, буржуазно-демократическэ революциһаа социалистическэ революцида дамжан орохын түлөө тэмсэлэй эли тодо түсэбөөр тэрэ партиие зэбсэглэһэн байгаа. Апрельскэ тезисүүд гэшэмэгай үүсхэн зохёохы марксизмын программын элитэ ехэ документ, Ленинэй сэсэн ухаанай хэзээдэ мүнхэ зохёол байха юм.

В. И. Ленинэй апрельскэ тезисүүдые партимнай бүхыдөө һайшаажа, ажал ябуулгынгаа дайшалха программа болгожо абаһан байгаа. Тиимэһээ эдэ тезисүүд хүн түрэлтэнэй түүхэдэ шэнэ үе галаб нээһэн — капитализмын хүмэрин унаха, шэнэ социалистическэ общеcтвын тогтон бэхижэхэ үе галаб нээһэн социалистическэ революциин илалтын түлөө тэмсэлэй туг болоһон юм.

Октябрьска революци болбол пролетарска интернационализмын агууехэ үзэл сургаалые бэелүүлһэн, бүхэдэлхэйн хүдэлмэришэнэй, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй шэнэ, дээдэ шатада үргэжэ байгаа юм. Агууехэ хитад арад, социализм амжалтатайгаар байгуулжа байгаа Европын ба Азиин арадай демократиин бүхы оронуудай ажалшад Октябриин заажа үгэһэн харгыгаар мүнөө ябажа байна. Һүүлэй үедэ социалистическэ оронуудай Правительственно-партийна делегацинуудай хоорондо болоһон хэлсээнүүд социалистическэ лагериин нягта нэгэдэлэй гайхамшагта үльгэр жэшээ болоно.

«Агууехэ советскэ арад Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр бүхы дэлхэйн пролетариадта социалистическэ революциин алдарта зам нээжэ үгөө, социализм болон коммунизм байгуулха агууехэ үльгэр жэшээ бүхы хүн түрэлтэндэ харуулаа. Советскэ арадай жэшээгээр зоригжуулагдадаг, тэдэнэй зүгһөө дэмжэлгэ абадаг хитад арад Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин замаар урагшаа дабшажа ябана»— гэжэ мүнөөдэр «Правдада» толилогдоһон нүхэр Мао Цзэ-дунай амаршалгын үгэ соо хэлэгдэнэ.

Совет арад 1917 оной Октябриин түүхэтэ үдэрнүүдһээ эхилээд, коммунизмын бодото хараанай дүтэлжэ байһан мүнөөнэй гайхамшагта үе хүрэтэр коммунистическэ партиингаа хүтэлбэреэр ябажа гараһан замаа ехэ омогорхолтойгоор шэнжэлэн харана.

Советскэ хүнүүд В. И. Ленинэй түрэһөөр 87 жэлэй ойе бүгэдэарадай ехэ һайндэрэй ёһоор угтаха гэжэ бэлдэжэ байна. Тэдэнэр бодото социализмые арад зон өөһэдөө байгуулдаг юм гэһэн Ленинэй заабариие һанажа байһан туладаа КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө, социалистическэ экономико ба соёл болбосоролые хүсэтэ ехээр дэбжээхын түлөө тэмсэлээ улам бүри шангадхажа байна.

Манай ороной арадууд эгүүридэ мүнхэ Ленинэй зааһан замаар шууд зорижо — коммунистическэ партиингаа ударидалгаар коммунизмын илалта тээшэ урагшаа найдамтайгаар дабшажа ябана.

(Апрелиин 16-най «Правдын» түрүү бэшэг.)

Советскэ Союзай, Албаниин Арадай Республикын арадуудай хани барисаанда зорюулагдаһан митинг

Советскэ Союзай, Албаниин Арадай Республикын арадуудай хани барисаанда зорюулагдаһан митинг Москвада Кремлиин ехэ Ордон соо апрелиин 16-да болоо.

Москвагай завод, фабрикануудай хүдэлмэришэд, культурын ажалябуулагшад, эрдэмтэд, генералнууд, советскэ армиин офицернүүд, студентнэр митингдэ суглараа.

Мехмет Шеху, Энвер Ходжа болон Албаниин Арадай Республикын Правительственно-партийна делегациин бусад гэшүүд, нүхэд Н. А. Булганин, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, М. З. Сабуров, М. А. Суслов, Н. С. Хрущев, Д. Т. Шепилов, Е. А. Фурцева, Н. М. Шверник, А. Б. Аристов, П. Н. Поспелов тэгшэд президиумдэ һуугаа.

КПСС-эй Москвагай городской комитедэй секретарь И. Т. Марченко митинг нээгээ.

Москвагай трансформаторна заводой хүдэлмэришэн Т. Т. Галкин, СССР-эй Наукануудай Академиин член-корреспондент Н. И. Нуждин, Мартын 8-най нэрэмжэтэ оёдолой фабрикын хүдэлмэришэн П. М. Бычкова Албаниһаа ерэһэн айлшадые амаршалаа.

Мүн НРА-гэй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Мехмет Шеху, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, Албаниин ажалай партиин ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Энвер Ходжа, КПСС-эй ЦК-гэй секретарь М. А. Суслов митинг дээрэ үгэ хэлэһэн байна.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов Хитадта айлшалжа байна

ПЕКИН, апрелиин 16. (ТАСС). Хитадта айлшалжа байһан СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Климент Ефремович Ворошилов апрелиин 16-най түрүүшын хахадта Пекин соогуур ябажа хараа. ВСНП-гэй саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшын орлогшо, Пекин городой арадай комитедэй түрүүлэгшэ Пын Чжэнь нүхэр Ворошиловта Хитадай эртэ урда сагай ниисэлэлэй гайхамшагта үзэсхэлэнгүүдые харуулаа.

Климент Ефремович Ворошилов, мүн тэрээнтэй хамта ябалсаһан нүхэд Рашидов, Елютин, Федоренко, КНР-тэ байдаг СССР-эй посол Юдин Цзиншань гэжэ суута паркые ошожо хараа.

Паркын тэг дунда байдаг добо дээрэ гаража, К. Е. Ворошилов, мүн тэрээнтэй сугтаа ябаһан хүнүүд бүхы городые альган дээрээ байһан шэнгеэр эли тодоор, һайхашаан хараба.

Климент Ефремович Ворошилов парк соогуур ябаһан хоёр хүдэлмэришэдтэй гараа барисалдаа, мүн эхэ, эсэгэнэртээ сэбэр агаарта сэнгэжэ ябаһан хитад хүүгэдтэй эсэгын ёһоор энэрхыгээр мэндэшэлэлсээ.

Климент Ефремович Ворошилов энэ паркһаа гарахынгаа урда тээ, паркын барилгануудые, мүн сэсэрлигыень ехээр магтаба. Урдань гансал императорай, баяд ноёдой амардаг байһан энэ сэсэрлигтэ мүнөө бүхы ажалшад сэнгэхэ эрхэтэй болоо гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглээ.

Паркын үүдэндэ сугларһан Пекинэй ажалшад К. Е. Ворошиловые халуун альга ташалгаар угтаа.

Һүүлээрнь К. Е. Ворошилов Бэйхай гэжэ парк, Пекиндэ анха түрүүшынхеэ баригдаһан троллейбуснэ магистраль, һая баригдажа байһан шэнэ гэрнүүдые, советскэ болон гадаадын мэргэжэлтэдэй ажаһуудаг «Хани барисаан» гэжэ городок, Пекинэй, мүн Цинхуагай университедүүдые хараһан байна. Тиигээд айлшад Сишань хадын бооридо ошожо, хабарай һайхан сагта сэсэглэжэ байһан сэсэрлигүүдэй, ногоорон байһан талмайн дунда оршодог Хитадай хүдөөгэй тосхониие хараа.

Пекинэй баруун тээхэнэ К. Е. Ворошиловай түр зуура амарха гэжэ нэгэ дачада тогтоод байхадань, КНР-эй Түрүүлэгшын орлогшо Чжу Дэ, мүн Гүрэнэй Соведэй Премьерэй орлогшо Чэнь И гэгшэд тэндэнь ерэбэ. Нүхэр Чжу Дэ мянган жэлэй саана баригдаһан сүмэ, 500 наһатай модонуудые, хүнэй гараар малтагдаһан үзэсхэлэнгэй нуурнуудые Климент Ефремовичтэ харуулаа.

Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй Соведэй Премьер Чжоу Энь-лай нүхэр Ворошиловай хүндэлэлдэ апрелиин 16-най үдэшэлэн ехэ уулзалга хээ. 1400 хүн эндэнь байгаа.

Хитадай Арадай Республикын Түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дун, Хитадай Арадай Республикын Түрүүлэгшын орлогшо Чжу Дэ, Арадай Түлөөлэгшэнэрэй Бүхэхитадай суглаанай саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшэ Лю Шао-ци, правительствын гэшүүд, арадай-сүлөөрэлгын армиин маршалнууд болон генералнууд, КНР-тэ байдаг СССР-эй посол П. Ф. Юдин, Ворошиловтай сугтаа ябалсаһан Ш. Р. Рашидов, В. П. Елютин, Н. Т. Федоренко, советскэ посольствын гэшүүд болон советскэ мэргэжэлтэд энэ уулзалган дээрэ байгаа.

КНР-эй Гүрэнэй Соведэй Премьер Чжоу Энь-лай айлшадые амаршалан, агууехэ советскэ арадай түлөө, хоёр оронуудай мүхэшэгүй, ахадүүгэй, агууехэ хани барисаанай түлөө, социалистическэ оронуудай бата нэгэдэлтэй байхын түлөө, бүхы дэлхэй дээрэ амгалан байдалай тогтохын түлөө, советскэ гүрэнэй толгойлогшо К. Е. Ворошиловай элүүр мэндэ ябахын түлөө духаряа бариһан байна.

Климент Ефремович Ворошилов харюугай үгэ хэлэжэ, нүхэр Мао Цзэ-дун түрүүтэй Хитадай правительствын гэшүүдэй элүүр мэндэ ябахын түлөө духаряа барая. Бүхы дэлхэйн зон хадаа дайн сэрэг тухай бодонгүйгөөр, бүхы наһандаа амгалан тайбан байдалда жаргажа ажаһуухынь түлөө духаряа баринаб гэжэ К. Е. Ворошилов мэдүүлбэ. К. Е. Ворошиловай эдэ үгэнүүдыень тэндэ байгшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

Уулзалганай һүүлээр ехэ концерт боложо, Пекинэй болон Шанхайн эрхим һайн артистнууд тэрээндэ хабаадаа.

Арад зонойнгоо ажабайдалые улам һайжаруулхын тула

Зүб дурадхал

МУХАРШЭБЭР. **(Телефоноор абтаба).** Гүрэнэй урьһаламжа тухай парти, правительствын дурадхалые Мухаршэбэрэй ажалшад халуунаар дэмжэжэ байна. Аймагай колхозууд, совхоз болон эмхи зургаануудта олон хүнэй хабаадалгатай митингнүүд болобо.

—Энэ жэлдэ урьһаламжа захилгые бага болгохо, хойто жэлдэ тэрэниие болюулха гэжэ парти, правительствомнай ехэ зүб хэмжээ хараалба. Урда жэлнүүдтэ захиһан урьһаламжануудай түлбэринүүдые 20—25 жэлээр хойшолуулхада манай орон, арад зомнай улам баяжаха гээшэ,—гэжэ аймгүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэдэй митинг дээрэ нүхэд А. Потапов, А. Максимов, Н. Карпенко гэгшэд хэлэһэн байна.

Суулгын МТС-эй механизаторнуудай, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй һанал бодолые мэдүүлэн, тракторист Б. Д. Чимитов иигэжэ хэлээ:

— Арад зонoймнай гүрэндөө урьһаар үгэһэн мүнгэн манай ороной хүгжэлтэдэ угаа ехэ туһа хүргөө. Мүнөө түрэл парти, правительствомнай урьһаламжа захилгые болюулха хэмжээ хараалаа. Энэ хадаа советскэ юрын хүнэй ажабайдалые улам һайжаруулха хэмжээн мүн. Энэ хэмжээе бидэнэр бултадаа һайшааха зуураа, саашадаа улам бэрхээр ажаллажа, таряа ногооной ургасые дээшэлүүлхэ, сагаан эдеэ элбэгээр абадаг болохын түлөө тэмсэхэ байнабди. Тиигэжэ эршэтэ ажалаараа Эхэ оронойнгоо анхаралда харюу болгохо зорилготойбди.

Урьһаламжа захилгые энэ жэлдэ бага болгохо, хойто жэлдэ тэрэниие болюулха тушаа парти, правительствын хэмжээе зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдаһан митингнүүд Гашейн, Хонхолойн МТС-үүдтэ болоо. Митингнүүдтэ хабаадагшадай нэгэн дуугаар баталан абаһан резолюци доторынь энэ хэмжээе бүримүһэн һайшааһан тухай, мүн 1957 оной урьһаламжа захилгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ тухай хэлэгдэнэ.

Иволгынхидай үгэ

Аймагай Культурын байшан соо хүн зон олоороо сугларһан байна. КПСС-эй Иволгын айкомой секретарь нүхэр А. И. Поздняков митинг нээгээд, КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь нүхэр Н. С. Хрущевой Горьковско, Арзамасска областьнуудай, Мордовско, Чувашска АССР-нүүдэй хүдөө ажахын түрүүшүүлэй суглаан дээрэ 1958 онһоо хойшо гүрэнэй урьһаламжа захихыень болюулха, урьһаламжын сэн түлэлгэ хойшолуулха тушаа парти, правительствын һанамжа тушаа хэлэһэн элидхэл тухай дэлгэрэнгыгээр тогтобо.

Удаань митинг дээрэ аймпотребсоюзай хүдэлмэрилэгшэ М. Хунгеев үгэ хэлэхэдээ, парти, правительствын һанамжые сүм дэмжэбэ.

—1958 онһоо эхилэн түрэнэй урьһаламжа захилгые болюулха, гүрэнэй урьһаламжын түлбэриие хойшолуулха тушаа КПСС-эй ЦК-гэй, Советскэ правительствын үмэнэһөө нүхэр Н. С. Хрущевой хэһэн дурадхалые би бүхы зүрхэнһөө дэмжэнэб. Тус дурадхал хадаа манай гүрэндэшье, арад зондошье аша туһатай: орон доторнай байрын гэрнүүд, һургуулинууд, больницанууд болон бусад культурно-ажаһуудалай гэрнүүд олоор баригдаха, мүн ажалшадай бодото салин ехэ болохо байна,—гэжэ аймагай типографиин хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Ф. П. Фомин хэлэбэ.

Аймагай центрын ажалшад нүхэр Хрущевой дурадхалые нэгэн дуугаар дэмжэһэн резолюци абаа.

З. Базаров.

Нэгэн дуугаар дэмжэнэ

Ново-Селенгинск. Сэлэнгын аймагай Культурын байшанда гурбан зуугаад хүн митингдэ сугларжа, гүрэнэй урьһаламжаар парти, правительствын хараалһан дурадхалнуудые зүбшэн хэлсээ.

КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Н. Ф. Тихоненко парти, правительствын дурадхалай удхыень сугларагшадта тайлбарилан хөөрэжэ үгэбэ.

Аймагай хүдэлмэрилэгшэд гүрэнэй урьһаламжа тухай асуудалаар Н. С. Хрущевой оруулһан дурадхалые нэгэн дуугаар дэмжэбэ.

Хэлхеэ холбооной аймагай конторын начальник Беликов митинг дээрэ иигэжэ хэлээ:

— Советскэ арад 1958 онһоо эхилэн гүрэнэй урьһаламжа захихаяа болихонь. Энэ ушар юу харуулнаб гэхэдэ, манай ороной экономикын бүри хүгжэнги, хүсэтэй болоһые элирүүлнэ. Урдань захигдаһан урьһаламжануудай түлбэриие 20—25 жэлээр хойшолуулхадамнай, түлбэриин энэ мүнгэн арад зоноймнай ажана байдалые улам һайжаруулха, мүн соёл культурые хүгжөөлгэдэ зорюулагдаха гээшэ. Парти, правительствын дурадхалые би үнэн зүрхэнһөө дэмжэнэб.

— Манай ороной экономикын хүгжэн бадарһыень нюдөөрөө хараһан байнаб. Урда жэлнүүдтэ захигдаһан гүрэнэй урьһаламжын түлбэриие хойшолуулхада Эхэ ороноймнай хүсэн бүри ехэ болохо,—гэжэ 77 наһатай пенсионер Галицын хэлэбэ.

Бусад үгэ хэлэгшэд парти, правительствын энэ шухала хэмжээябуулгые ехээр һайшаагаа.

Б. Ширеторов.

Д. Банзаровай нэрэмжэтэ пединститутда

1958 онһоо хойшо урьһаламжа захилгые болюулха тухай парти, правительствын зүгһөө Н. С. Хрущевой оруулһан дурадхалые зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдаһан Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ пединститутдай студентнэр, багшанарай митинг болоо.

Институдай физико-математикын факультедэй декан Николай Иванович Иванов митинг нээбэ. Нүхэр И. А. Дуринов түрүүлжэ үгэ абаад, иигэжэ хэлээ:

—Энэ жэлдэ урьһаламжа багаар захиха, саашадаа тэрээниие болюулха тухай парти, правительствын хараалһан хэмжээнүүдые бүримүһэн һайшаанаб. Энэ хадаа гүрэндэшье, ажалшадташье туһатай. Тиимэһээ, энэ хэмжээе һайшааха гэжэ бултыетнай уряалнаб!

— Зүб! Зүб!

—Тон зүб! Һайшаанабди,—гэһэн үгэнүүд зал сооһоо дуулдана.

И. Прокушев, студент.

Булта һайшаагаа

Энэ жэлдэ урьһаламжа захилгые бага болгохо, 1958 онһоо хойшо тэрэниие болюулха тушаа дурадхалые Кяхтын аймагай хүдэлмэришэд, механизаторнууд, колхознигууд болон албахаагшад үнэн зүрхэнһөө халуунаар һайшаан дэмжэнэ. Энэ дурадхалые зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдаһан ажалшадай митингнүүд аймагай предприятинуудта, колхозуудта, совхоздо боложо үнгэрбэ.

Сүхын арһанай заводто болоһон митинг дээрэ үнинэй хүдэлмэришэн, пенсионер нүхэр Гончаров үгэ хэлээ:

— Гүрэндөө урьһаар үгэһэн мүнгэмнай арад зоной аша туһада зорюулагдадаг байгаа,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.—Мүнөө урьһаламжа захилгые ерэхэ жэлһээ болюулха дурадхал ороод байна. Урьһаламжын түлбэри 20—25 жэлээр хойшолуулагдахань. Энэ хэмжээе бидэнэр булта һайшаанабди.

Эдэ үгэнүүдые заводой хүдэлмэрилэгшэд нэрьемэ альга ташалгаар өөгшөөн угтаба. Митингдэ хабаадагшад энэ хэмжээе һайшааһан резолюци нэгэн дуугаар баталан абаа.

Манай корр.

Огородой эдеэ, сад тарингшадай республиканска зүблөөн

Улан-Удэ городто, КПСС-эй обкомой Ехэ зал соо 1957 оной апрелиин 16—17-до сад ургуулагшадай ба огородой эдеэ таригшадай республиканска зүблөөн боложо үнгэрбэ. Тус зүблөөндэ хамта 300-гаад хүн хабаадаба.

Энэ зүблөөндэ шухала, һонирхолтой элидхэлнүүд зүбшэн хэлсэгдээ. «Колхоздо ба бууса шадар сад тарилга ба тэрэниие саашадань хүгжөөхэ зорилгонууд тухай» Бурят-Монголой үрэ жэмэсэй станциин директор нүхэр **Н. Н. Гаврищев,** «Огородой эдеэнэй ургасые улам дээшэлүүлхэ хэмжээ-ябуулганууд тухай» Бурят-Монголой зооветинститудай огородой эдеэ тарилгын кафедрые даагша нүхэр **К. А. Шуин,** «Сад тариха ба тэрэнээ оролдосотойгоор харуулан ургуулха тухай» нүхэр **Л. И. Дубровская,** «Досоогоо монсогор, хатуу үрэтэй жэмэсүүдые республика дотор таридаг болохо тухай» нүхэр **Ю. С. Болотский,** «Үрэ жэмэстэ культурануудые ургуулха тухай» нүхэр **И. И. Малов,** Огородой эдеэ ургуулгаар продукциин единицэ бүридэ үгтэхэ ажалай түлөөһэн тухай» нүхэр **И. Д. Корнеев** гэгшэд элидхэлнүүдые хэбэ.

Удаань элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэ болобо. Иволгын аймагай Булганинай нэрэмжэтэ колхозой сад ургуулагша нүхэр **Попков,** ПВЗ-гэй хамтын сад ургуулагша нүхэр **Антонов,** Темлюйскэ МТС-эй агроном нүхэр **Капустина,** Байкало-Кударын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой сад ургуулагша нүхэр **Капустин,** Иволгын аймагай «Коммунизм» колхозой огородой эдеэ ургуулха бригадын бригадир нүхэр **Яковлев,** КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр **Дубровский** болон бусад, хамта 22 хүн үгэ хэлээ. Зүблөөнэй эсэстэ түрүүшүүл Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зүблөөндэ хабаадагшад Г. Т. Попков, Д. А. Потолицын (Иволга), Г. Р. Капустин, Т. М. Юрьева (Байкало-Кудара), Л. Ф. Ардагина, Б. С. Тарахаев (Кудара) гэгшэд байна.

Иимээр хандажа болохогүй

Хориин аймагай Курбын леспромхоздо профсоюзна хүдэлмэри муугаар ябуулагдана

Үйлэдбэриие саашадань хүгжөөхэ, ажалшадай культурно-ажаһуудалые улам һайжаруулха талаар профсоюзуудай үмэнэ шухала зорилгонууд табигдаһан. Профсоюзуудай ажал-ябуулгые һайжаруулха гээшэ партиина организацинуудай шухала уялгануудай нэгэн мүн. Энэ уялгаяа Курбын леспромхозой парторганизаци хэр зэргээр бэелүүлнэб гээд харахада горьтойхон дутагдалнууд бии байна.

Леспромхозой профсоюзна организаци 4 цеховой комитедтэй. Тэдэнэй мэдэлдэ 22 профгруппа оролдог юм. Эдэ профгруппануудта хамта 600 гаран гэшүүн тоологдоно. Иимэ олон гэшүүд үйлэдбэри эрхилэлгэдэ горьтойхон нүлөө үзүүлжэ шадаха байна. Гэбэшье, эндэхи парторганизаци (секретарынь нүхэр Васильев) энэ ехэ хүсые тоодоггүй, профорганизациин хүдэлмэридэ бодото туһаламжа үзүүлдэггүй байха юм. Профсоюзна хүдэлмэри, цеховой комитедүүдэй болон группрофоргуудай ажал-ябуулга тушаа асуудалнууд партбюрогой заседани, партийна суглаан дээрэ үни заяанай табигдаагүй, зүбшэн хэлсэгдээгүй байна. Партбюрогой гэшүүд участогуудаар ябахадаа профсоюзна хүдэлмэрээр һонирходоггүй, тэрээниие һайжаруулха тушаа һанал табидаггүй. Энээниие иимэ баримта гэршэлнэ. Хүдэлмэришэнэй комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Куприянов үнихэн ажаллажа, профсоюзна хүдэлмэриин курса дүүргэһэн байгаа. Тэдэ леспромхозой дирекци, парторганизаци нүхэр Куприяновые ондоо хүдэлмэридэ табиһан байна. Гэхэ зуура, тэрэниие ондоо ажалда оруулхадаа профсоюзна конференци үнгэргөөгүй, хүдэлмэришэнэй комитедэй тоосоое шагнаагүй байха юм. Энэнь профсоюзна демократи эбдэһэн ушар болоно бшуу.

Профорганизациин хүдэлмэридэ ондоошье дутагдалнууд олон. Союз доторой хүдэлмэри муугаар ябуулагдана. Профсоюзна демократи сахиха, хамтаараа зүбшэжэ хүтэлбэрилхэ арга хэрэглэгдэнэгүй. Цехын комитедүүдэй заседани, гэшүүдэй суглаан хаа яа болоно. Леспромхозой хүдэлмэришэнэй комитет зарим шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэнгүйгөөр шиидхэбэри абадаг байна. Цеховой комитедүүдтэ хүдэлмэриин түсэб табигдадаггүй. Саг үргэлжын комиссинууд байгуулагдаһан аад, өөдтэй юумэ хэнэгүй.

Профсоюзна организаци социалистическэ мүрысөө һулаар хүтэлбэрилнэ. Мүрысөө эмхидхэлэн ёһо дүүргэхын лэ тулада эндэхи жэлэй эхиндэ коллективнэй уялга абадаг. Тэдэ цехүүд, участогууд, хүдэлмэришэд хоорондоо мүрысэдэггүй. Мүрысөөнэй дүн гаргаһан болоно, нюдэ далдалхын тулада һарын түсэбэй дүүргэлтэ тушаа мэдээ участогуудта эльгээдэг. Тэдэ иимэ «Мэдээн» ямар туһа хүргэхэ гээшэб?

Хүдэлмэришэдэй бүтээсэ ехэтэгээр ажаллаха арга олгохо гээшэ профорганизациин шухала зорилгонь болоно. Гэбэшье, хүдэлмэришэнэй комитет энэ асуудалаар хэдэн шиидхэбэринүүдые абаһан аад, тэрэнээ бэелүүлхын түлөө оролдоно багаар гаргана. Модо бэлэдхэдэг газартань ажалай эмхидхэл һула, машина механизмнууд олоор эбдэржэ, миин байна.

Леспромхоздо модо бэлэдхэхэ түрүү арга нэбтэрүүлхэ тухай олон үгэ зугаа гараһан аад, мүртэй юумэн хэгдэнэгүй. Эндэхи 7 мастерска участогай орой хоёртонь модо бэлэдхэлгэ циклын графигаар эмхидхэгдэһэн нэрэтэй. Тэдэ эдэ участогуудтахи ажалай эмхидхэл бусад участогуудайхидаа илгаагүй шахуу.

Хүдэлмэришэнэй болон цеховой комитедүүд, мүн комиссинууд ажалаа үгы лэ өөрынхэ, салин хүлһэнэй асуудалнуудаар һонирхоногүй. Ажалай нарядууд хүдэлмэришэдтэ үгтэдэггүй дээрэһээ хэһэн хүдэлмэриие тоосожо сэгнэхэ ябадал үзэгдэнэ.

— Профсоюзна организаци ажалай журам бэхижүүлхэ тушаа юу хэнэб?—гэжэ нүхэр Васильевһаа асуухада мүртэй харюу үгэнэгүй. Энэ ушье гайхалтай бэшэ. Юуб гэхэдэ, профорганизациин хэһэн юумэ хомор бшуу. Гэхэ зуура, ажалдаа хожомдохо, саг соогоо хүдэлмэридээ гарахагүй, дурааара хүдэлмэри орхихо ябадалнууд али олон үзэгдэнэ.

Эдэ болон бусад дутагдалнуудһаа боложо, Курбын леспромхоз нёдондо жэлэйнгээ түсэбые дүүргээгүй, 5 мянган кубометр модо түрэндөө дутуу үгэһэн байна. Продукциин үнэ хямдаруулагдаагүй, харин 6 процентээр дэшэлээ. Мүн энэ жэлдэшье зарим пунктнууд болон участогуудта модо бэлэдхэлгэ хангалтагүйгөөр ябуулагдана.

Ажал хэрэгээ һайжаруулхын тулада эндэхи партиина организаци профсоюзай үүргые дээшэлүүлхэ, олонниитэ хүдэлмэришэдые үйлэдбэри эрхилэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадуулхые оролдохо зэргэтэй.

И. Кондратьев.

„Агитаторай блокнот“

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой пропаганда болон агитациин таһагай «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ номер хэблэгдэн гараба.

Блокнодой түрүүшын үзүүлһэндэ толилогдоһон «Хөөрэлдөө хэхэ материалнууд» дотор «В. И. Ленин — партиин, арадай агуухэ вождь мүн» гэһэн гаршагтай нүхэр П. Исаевай статья хэблэгдэнхэй. «Колхознай тарилгада бэлдэнэ» гэһэн гаршагтай, Мухаршабэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Я. Ерофеевэй хөөрөөн толилогдоо.

«Арадай капитализм» гээшэ арадые мэхэлхэ гэһэн ябадал мүн» гэһэн гаршагтай нүхэр М. Рындинай статья хэблэгдэбэ.

«Түрүү дүй дүршэлэй трибуна» гэһэн бүлэг дотор нүхэр К. Петровой бэшэһэн «Кукурузын үндэр ургаса колхознигуудай хүсөөр абтаха» гэһэн статья толилогдоо.

«Хөөрэлдөө хэхэдээ хэрэглэ» гэһэн бүлэг дотор тоо, баримтанууд хэблэгдэһэн байна.

Улан-Удын судна заһабарилгын заводой котельнэ цехын электрогагнууршан комсомолец Геннадий Каленых Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалистическэ уялга абаад, үдэр бүринигөө нормые 180 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Г. Каленых.

А. Мантаевай фото.

КЯХТЫН АЙМАГТА

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР 560 ПААР ГУТАЛ

Кяхтадахи гуталай фабрикынхид ажалшадай уласхоорондын һайндэр — майн нэгэнэй хүндэлэлдэ бүри эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Мүнөө тэндэ даабаряа дүүргэдэггүй нэгэшье хүн байхагүй.

Фабрикын коллектив эмхитэй һайнаар хүдэлмэрилжэ, март һарада түсэбһөө гадуур 560 паар гутал оёо. Туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарангүй, апрель һарада түсэбһөө гадуур 600 паар гутал оёхоор зоригжонхой.

СИТЕЦ ХУБСАҺАТАНАЙ НААДАН

«Үнэтэй бүдөөр оёгдоһон хубсаһан бүхэн—һайхан, үнэгүй бүдөөр хэгдэһэн хубсаһан —түхэлгүй гэжэ» зарим хүн тон буруу һанадаг байна.

Һаяхан Кяхта городтохи Культурын байшанда эмхидхэгдэһэн «ситец хубсаһатанай наадан» энээниие элеэр гэршэлэн харуулаа. Наадаанда хабаадалсаһан 200-гаад хүн барандаа ситец хубсаһатай байгаа. Үнэгүй аад, үнгөөр һайн бүдөөр бэедээ тааруулжа оёһон хубсаһанай ямаршье үнэтэй бүдһөө дутахагүй байһаниие эндэ ерэгшэд хараба.

ШҮЛЭГ БЭШЭДЭГ ЗАЛУУШУУЛАЙ ВЕЧЕР

Шүлэг бэшэдэг залуушуулай вечер бурят дунда һургуулида болобо. Кяхта городой дунда һургуулинуудай һурагшад, техникумүүдэй ба училищинуудай студентнэр вечертэ олоороо хабаадалсаа.

Бурят дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша Хамаев «Бурят-Монголой литературын үндэһэ һуури табигшадай зохёолнууд» гэһэн элидхэл хээ. Удаань залуу уранзохёолшодой шүлэгүүдэй уншалган болоо.

А. Сурмач.

Политическэ хүдэлмэриин шэнэ формо

Хэблэгдэмэл газетэнүүд тухай хэдэн үгэ

Мүнөө жэлһээ эхилжэ, республикымнай колхозуудта ба совхозуудта, леспромхозуудта болон загаһанай комбинадуудта хэблэгдэмэл газетэнүүд (многотиражканууд) гаргагдадаг боложо байна. Хэблэгдэмэл газетэнүүд үргэн ниитэ колхознигуудай, совхозуудай хүдэлмэришэдэй, модошодой ба загаһашадай дунда политическэ хүдэлмэри ябуулха шэнэ формо мүн болоно. Хүдөөгэй ажалшадай дундахи политическэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие улам һайжаруулха, колхоз, совхозуудай, түрүүшүүлэй дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ, хүдөө ажахын продукт абалга эрид ехэ болгохын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ нилээд ехэ туһа нэмэри эдэ газетэнүүдэй үзүүлхэ байһаниинь дамжаггүй.

Сэлэнгын аймагай Сталинай, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозууд республика доторoo эгээл түрүүлэн хэблэгдэмэл газетэнүүдые гаргажа захалаа. Уданшьегүй эдэ колхозуудай үүсхэл хаа хаанагүй дэмжэгдэжэ, мүнөө үедэ республика доторнай 14 колхоз, 2 совхоз, 1 леспромхоз, мүн нэгэ загаһанай комбинат өөһэдынгөө хэблэгдэмэл газетэтэй болоод байна. Эдэ газетэнүүд 100—300 хэһэгээр һара соогоо 2 удаа хэблэгдэн гаргагдана. Ойрын үедэ республикымнай колхозуудта, совхозуудта, машинно-тракторна станцинуудта, мүн леспромхозуудта хамта дээрээ 50 шахуу иимэ газетэ хэблэгдэн гаргагдадаг болохонь.

Колхозуудай хэблэгдэмэл газетэнүүд ямар асуудалнуудые табижа, юун тухайда бэшэнэб?

Кударын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой правлениин ба партийна организациин орган — **«Колхозная жизнь»** газетые жэшээ болгон абажа үзэе. Энэ газетын түрүүшын номерто «Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтая» гэһэн түрүү бэшэг хэблэгдээ.

Газетын түрүүшын нюурта һү һаалгаар фермэнүүдэй, һаалишадай социалистическэ мүрысөөнэй февраль һарын дүнгүүд толилогдонхой. Саашань Тамирай сельскэ Советдэ һунгаһан һунгалтын дүнгүүд тухайда мэдээсэгдэнэ.

Газетэ болбол колхозойнгоо ниитын ажахые улам саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулан, ажахын алибаа һалбаридахи дутуу дунда зүйлнүүдые элирхэйлэн шүүмжэлнэ.

Энэ жэлдэ овощиин элбэг баян ургаса ургуулхын түлөө тэмсэлэй колхоз дотороо үшөө үргэнөөр дэлгэрүүлэгдээгүй байһан тушаа Ф. Климовагай бэшэг толилогдонхой.

Газетын хоёрдохи нюурта: «Тарилгада анхарал ехээр хандуулая» гэһэн ниитэ гаршаг доро хоёр корреспонденци үгтэнхэй.

«Барилгын бригадын хүдэлмэриин муугаар эмхидхэгдэһэн дээрэһээ 1956 ондо барилгын хүдэлмэриин түсэб дүүргэгдээгүй. Бригадир байһан нүхэр Котоманов ажалдаа муугаар хандадаг һэн. Теэд колхозой правлени Котомановай үмэнэ эрилтэ һулаар табидаг байгаа. Энэ ушарһаа автогараж, малай байра, электролиниин барилга баригдажа дүүргэгдээгүй» гэжэ нэгэ корреспонденци доторнь тэмдэглэгдэнэ.

Мүн энэ номерто «Сатирын булан» үгтэһэн байна. Ниитын журам эбдэгшэд, архиншад эндэ хурсаар шүүмжэлэгдэнэ.

Газетэ болбол хүдөөдэхи худалдаа наймаае һайжаруулха тухай асуудал табина. Гадна, һургуули бүлэ хоёрой хоорондохи холбоо барисаа тухай материал толилһон байха юм.

Тус газетын хоёрдохи номер мартын 22-то гараа. «Хабарай тарилгада һайнаар бэлдэе» гэһэн түрүү бэшэг эндэ толилогдоо. Эндэхи сельскэ Советэй шэнэ состав тухай мэдээсэлһээ гадна, һаалишадай мүрысөөнэй март һарын түрүүшын хахадай дүн согсологдон толилогдоо.

«Гахайн мяха таба дахин ехээр абадаг болое» гэһэн гаршагтайгаар колхозой түрүүлэгшэ А. Перевалovай бэшэһэн статьяе уншанабди.

«Үнгэрэгшэ жэлэйхитэй сасуулбал, энэ жэлдэ гахайн мяха 5 дахин ехээр абаха зэргэтэйбди... Тиихын тула поршоонхо бүхэнөө сүүдхэ соо 500-һаа 700 грамм хүрэтэр таргалуулхын түлөө, нүхэд гахайшад, тэмсэгты!» гэжэ автор уряална.

Газетын хоёрдохи нюурта: «Комсомолой ажабайдал» гэһэн ниитэ гаршаг доро «Бидэнэр түрүү зэргэдэ ябаха зэргэтэйбди» гэһэн Р. Галяутдиновагай (комсомольско организациин секретарь) бэшэг, «Фестивальда һайнаар бэлдэе» гэһэн нүхэр Посоховагай бэшэг толилогдоо. Мүн «Сатирын булан» үгтэнхэй.

Газетэ урдахи номертоо толилһон материалаараа ямар хэмжээнэй абтаһан тухай мэдээсэнэ.

Номер бүхэнииинь 10—12 жэжэхэн материалаар бүридүүлэгдэһэн байна. Толилогдоһон эдэ бүхы материалнуудые шэнжэлжэ үзэхэдэ, эндэ колхознигуудай ажабайдалай тон олон янзын, шухала асуудалнууд табигдаһан байха юм. Материал бүхэниинь тобшохоноор аад, яһала ойлгосотой тодоор бэшэгдэнхэй.

Нэгэ ондоо жэшээ абажа үзэебди. Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель **«Гэгээтын колхозник»** гэжэ газетэ гаргадаг болонхой. Энэ газетын түрүүшын номер бүхыдөө шахуу бурят хэлэн дээрэ гаргагдаһан байна. Эндэхи колхознигуудай олонхидынь бурят зон һэн тула өөһэдынь үндэһэн хэлэн дээрэ энэ газетын гаргагдаһаниинь һайшаалтай гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Юуб гэхэдэ, һаалишад, тугалшад, хонишод, адуушад, гахайшад, мал адуулагшад, тараан ажалай бригадынхид үндэһэн хэлэн дээрэ гаргагдаһан газетэ уншахалаа, һайса ойлгохо байна ха юм.

Тэрэшэлэн тус аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо **«Үшөөтэйн колхозник»** гэжэ газетэ гаргагдадаг болонхой. Энэ газетэ баһа түрэлхи хэлэн дээрэ хэблэгдэн гаргагдана.

Энэ газетын түрүүшын номерто «Манай гол зорилгонууд» гэһэн түрүү бэшэг толилогдонхой. Энэ жэлдэ «...Малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ талаар иимэ зорилгонууд табигдана. Үнеэн бүриһөө 1400 литр һү һааха, хонин бүриһөө 2.5 килограмм нооһо хайшалха, 2300 центнер мяха абаха байнабди». Элэ бүхы зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэбэлнай артелиин олзо доход 2500000 түхэриг болохо. 1957 ондо ажалта үдэр бүхэндөө 6 түхэриг 50 мүнгэ хубаахабди. Тэрээнһээ гадна, ажалта үдэр бүхэндэ 2 килограмм тараан хубаагдахаар [...]раалагдана».

Газетын түрүүшын хоёр номер оройдоо 10-аад материалнууд [...]логдоһон байна.

Газетынгээ номер бүхэндэ о[...] хүнүүдые хабаадуулдаг байгаа [...]да элдэб янзын асуудалнууд таб[...]дажа, газетэ бүри һонирхолтой [...]ложо үгэхэ һэн ха гэжэ һанагда[...]

Зүгөөр нэгэ иимэ ажаглалта [...]хэ шухала. Газетээ үндэһэн б[...] хэлэн дээрээ гаргаха зэргэтэй, [...]рим колхозууд ород хэлэн д[...] гаргажа захалһан байна. [...]шээнь, Сэлэнгын аймагай К[...] Марксын нэрэмжэтэ, Стал[...] нэрэмжэтэ колхозуудай газет[...]дэй түрүүшын номернууд имаг[...] ород хэлэн дээрэ гаргагдаһан б[...]на. Теэд таарамжатай газарта [...]дэһэн хэлэн дээрээ газетээ гар[...]даг байгаа һаа, нүлөө ехэтэй б[...]һэн.

Хэблэгдэмэл зарим газетэн[...] түрүүшынгээ номернуудта «Са[...]рын булан» үгэһэн, бишыхан н[...]руулга, шүлэгүүдые толилһон, [...]шагшадай бэшэгүүдые олоор г[...]гаһан байна. Энэнь газетэнүү[...] бүри һонирхолтой болгожо үг[...]ниинь арсалтагүй. Жэшээнь, «Ко[...]**хозная жизнь»** газетэ (Мухарш[...]бэрэй аймагай «Гигант» колхоз[...] ажалдаа муугаар хандадаг нэгэ [...]нишониие шүлэгшэлжэ байга[...] айхабтар оностой хурсаар шүү[...]жэлһэн байха юм.

«Үшөөтэйн колхозник» газет[...] 3-дахи номерто «Редакцида ерэ[...] бэшэгүүд» гэжэ ниитэ гаршаг до[...] «Туушагүй Самбу» гэһэн матери[...] толилогдоо. Энэ нигээд эхил[...] «Самбу Исаковые хараһан улад[...] ягаа задарюун, ойн модые орб[...]тойнь һугалжархихоор шинраг б[...]тэй хүн гээшэб гэлсэхэ байна. Н[...]рээшье тиимэ шэнгеэр һанагдаһ[...] байгаа. Үнэн дээрээ энэ нүхэрн[...] ажал гэхэдэ айгаад ябадаг, зүр[...] хариг, тон туушагүй хүн байшоо[...]

«Һураһан юумые һураар тата[...] болохогүй» гэлсэгшэ гүйгүү. Ис[...]ков хонжоо наймаан дээгүүр яб[...]жа, колхозой ажалһаа нэгэ ба[...] тойргошоо гээшэ гү...». Энэ али [...]хай зохидоор хэлэгдэнэ гээшэ[...] Иимэ хурса, оностой шүүмжэл[...] хүнэй ойндо заатагүй хадуугда[...]ха юм.

Эдэ хэблэгдэмэл газетэнүүды[...] улам һайнаар, удха түгэлдэрөө[...] гаргахын тула аймагай газетэнү[...]дэй редакцинуудай зүгһөө горьто[...]хон туһаламжа хэрэгтэй. Юуб г[...]хэдэ, газетэдэ урдань огто хаба[...]дажа үзөөгүй хүнүүд хэблэгдэм[...] газетэнүүдэй редколлегинүүдтэ м[...]нөө ехэнхидээ оруулагданхай бшуу. Хайшан гэжэ гаргаха, номероо т[...]сэблэхэ, материалаа хайшан гэж[...] хэблэлдэ бэлэдхэхэ, найруулха, л[...]тературна ба корректорскэ заһаба[...]ри яажа хэхэ тухайһаа эхилээд, г[...]зетэ гаргахада заатагүй хэрэгт[...] болодог бүхы юумэндэ тэдэни[...] һургаха шухала. Тиимэ дээрэһ[...] аймагай газетэнүүдэй редакцину[...] хирэ-хирэ болоод лэ хэблэгдэмэл г[...]зетэнүүдэй редколлегинүүдэй г[...]шүүдэй семинар үнгэргэжэ, тэд[...]нэртэ алибаа туһаламжа үзүүлж[...] байха уялгатай.

Мүн аймагай газетэнүүд хэблэ[...]дэмэл газетэнүүдтэ шэнжэлэл х[...]дэг байха, тэдэнэй гаргаһан һай[...]шаалта үүсхэлнүүдые дэмжэхэ, хэр[...]бээ алдуу гаргаа һаань, элирүүл[...] заһажа үгэхэ зэргэтэй.

Ц. Митыпов,
КПСС-эй обкомой инструктор.

Хори гаран жэлэй хонишон

Ворошиловай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель Хэжэнгынгээ аймаг соо хонёор олон колхозуудай нэгэн юм. Энэ артель арба гара мянган хонитой. Мүнөө олонхи хонишодынь Ордайдаг гэжэ нютагта байна. Тэдэнэй дундаһаа Цыбжидэй Шойен-Еши эгээн үнинэйнь хонишон юм. Шойен-Еши 22 жэл соо таһалдалгүй колхозойнгоо хони хаража ябана, тиигэжэ, нилээдгүй ехэ шадабаритай болоһон хүн байха.

Айрагай Эбэр гэжэ нютагта дархан Цыбжидэй ажалша бүхэриг бүлэдэ удхан хүбүүниинь 1901 ондо түрэжэ, аба эжыгээ баясуулһан байгаа. Ажалша, дархан хүн байһан туладаа Цыбжит аба «дархан Цыбжит» гэжэ нютагтаа алдаршаа һэн ха.

Удхан хүбүүн Шойен-Еши борьбо дээрээ бодохоһоо, үбдэг дээрээ үндыхэһөө хойшо абынгаа арба хорин хони адуулһаар ажалайнгаа зам эхилһэн юм.

Тиигээд горьтойхон болоходонь удхан хүбүүгээ абань Хүлэй һургуулида абаашажа, хоёр үбэл һургаһан байгаа. Зүгөөр, тиихэ үедэ үгытэй, дунда шадалтай хүнэй үхибүүдэй һурахань бэрхэтэй байгаа ха юм. Ганса нэгэн иимэ үхибүүд һургуулида ороошье һаа, гараа табижа шадаха болоходоо болихо баатай болодог һэн. Иимэ хуби Шойен-Ешидэ мүн тудаһан байгаа бшуу.

Тиин, Хара, Сагаан Айраг хадануудаар, мүн Хэрээтэ, Балгааһата гэжэ газараар ябажа, хони хурьгаяа адуул адуулһаар, Шойен-Еши ажалай ехэ һургуули гараһан байха.

Малша, хёрхо, илангаяа хони хурьганай аяг зан һайнаар тухайлжа таадаг, тэрэ шадарайнгаа байгаалиие, хада уулын ара, үбэрнүүдэй бэлшээриие өөрынгөө табан хурган шэнгеэр һайн мэдэдэг болоһон Шойен-Еши хонидтоо һогообори үбһэ хазуулангүй, үбэлэй шанга хүйтэн, хабарай хара һалхин соогуур адуулжа, тобир тарганаар ондо оруулдаг һэн. Хабарай хатууда мяхаар дутахадаа хони гаргахадань хабаһан дээрээ гадартай, дотороо өөхэтэй байдаг һэн. Һогообори үбһэ эдюулэнгүй хонидоо ондо оруулжа, ногоо хазуулха гээшэ ехэхэн һургуули гээшэ даа. 1930 ондо нютаг зоноороо нэгэн доро колхоз боложо хамтархадань, энэ һургуулинь бүри ехэ хэрэгтэй болоо һэн.

1935 ондо 300 эхэ хони энэ хүндэ даалгажа үгэхэдөө, колхозой правлени багаханааршье эндүүрээгүй. Шойен-Еши тэрэ гэһээр 22 жэл соо хони харахадаа правлениингээ, колхознигуудайнгаа этигэл найдабариие эрхимээр харюулжа ябана.

Хорин хоёр жэлэйнгээ арбан табандань жэл бүри 300 эхэ хони оролдосо хэшээлтэйгээр хаража, хурьгалуулдаг байгаа. Энэ үе соо хэды мянган хурьга абажа, колхозойнгоо хонин һүрэгтэ ниилүүлһыень өөһэдөө тухайлаад үзыт.

1950 онһоо хойшо һубай хонидые харууһалдаг болоо. Тиихэдэ хэдэн зуун эрэ түлгэнүүдые тушаажа абаһан аад, тэдэнээ таба наһа хүрэтэрэнь харууһалаад, гүрэндэ тушаахынь тулада бүрин бүтэнөөр, тобир таргануудаар колхоздоо тэхэрюулжэ үгэһэн байгаа.

Артелиин хонишодой дунда нилээд үнинэй, түрүү хонишод олон. Тиигэбэшье Шойен-Ешиһээ үнинэй хонишон байхагүй. Таби гаража ябабашье, залуу хонишодһоо дутуугүй, ана мана тэрэ ажалладаг юм.

Энэ хонишонтой һаяшаг уулзахадаа, хонидтнай хэр тобироор ондо орожо байнаб гэжэ асуугаа һэм.

«Дэбхэрэлдэжэл ябадаг лэ даа», — гэжэ оройдоол хоёрхон үгөөр тэрэ харюусаа. Теэд, тэрэнь ёһотойл хонишоной үгөөр үгтэһэн, нилээд удхатай харюу болоно. Шадал тамир һайнтайл хонид дэбхэржэ, дэбхэншээлдэжэ ябадаг гэжэ мал ажал тухайлдаг хүн яһала мэдэхэ хаям даа.

Энэ түрүү хонишон мүнөө 458 зуһаг эрье харана, тэдэниие түлгэ байхадань тушаажа абаһан юм. Мяха элбэгээр абаха тухай парти, правительствынгаа уряагаар зоригжоһон энэ түрүү хонишон хаража байһан эрьенүүдээ бэеынь бэелүүлэн, таргалуулхые, Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойе амжалтатайгаар угтахые оролдоно.

Хонидоо жаа жааха халуулаад, хада майлаар адуулан ондо оруулжа байнхай. Үбһэ эдингүй шахуу тобир тарганаар хонидойнгоо үбэлые бараһан байбашье, хабар хатуу гэжэ мэдэдэг туладаа энэ хонишон үбһэнэйнгөө хорой соо нилээд болдогорхон нөөсэ үбһэтэй, зелёнкотой һууна.

Эгээн эдисэтэй, һайхан үбһэтэй бэлшээринүүдые шэлэжэ, Худанай баруун бэеын Модото, Үлзытэ, Хайлааһата хадануудай ара үбэрнүүдээр, мүн Урда Һүүжэ болон ондоошье газарнуудаар Шойен-Еши мүнөө хонидоо адуулжа байдаг.

Худанай баруун бэеын хадалиг газарай бэлшээри овёсһоо өөрэгүй үлтэй һайхан ногоотой гэжэ энэ хонишон мэдэдэг дээрэһээ хонин һүрэгөө энэ шадарай нютагуудаар адуулдаг. Илангаяа бага наһаяа үнгэргэһэн Айрагай Эбэр тээшэ ошожо хони хурьгаяа адуулхые оролдодог.

Хори гаран жэлдэ колхозой хони адуулжа байхадаа нэгэтэ Худанай зүүн бэедэ үбэлжэжэ, хониёо хараһан юм. Тиихэдээ, баруун бэе, Айрагайнгаа Эбэр гарахам гэжэ колхозой ноёдто Шойен-Еши амар заяа үзүүлдэггүй байгаа бшуу. Тэрэ гэһэнһээ хойшо хододоол баруун бэедэ байжа, нүхэр Цыбжитов хонин һүрэгөө харадаг болонхой.

Худанай баруун бэеын хадануудаар хони адуулхада үнэхөөрөөл таарамжатай юм. Хадын сагаан бутуула, ая, ганга, үхэр арса гэхэ мэтын үл хоол ехэтэй үбһэ ногооее хонид ехэл дуратайгаар эдидэг.

Тиимэһээл Шойен-Еши иимэ бэлшээри һайшаадаг байна. Хадын бэлшээри үшөө юугээрээ һайн бэ гэхэдэ, һалхитай хагсуу үдэрнүүдтэ хадын үбэрэй игаабари нэмэри газарта хони адуулхада дулаан, зунай аяма халуун үдэрнүүдтэ хада уулын орой дээгүүр хони хурьгадые бэлшээхэдэ һэбшээтэй һэрюун, аятай байдаг гээшэ. Гадна, гол газарта ногооной бултайхаяа һанаалаашьегүй байхада үндэр хада уулануудай үбэр талын наруули майлануудта хабар бүри эртэ байхада ургы һалбаржа, ногоон ургажа эхилдэг гээшэ. Иимэ газарта хони адуулхада хабарай үбһэ хомортой үедэ ехэ тордолго боложо үгэдэг, тиимэһээ удахагүй Айрагай Эбэр малаараа зөөжэ ошохобди гэжэ нүхэр Цыбжитов хөөрэнэ. Хадалиг газарай бэлшээри шадамараар хэрэглэхэһээ гадна, энэ хонишон намартаа солоомын узуур гэхэ мэтые зүбөөр хэрэглэдэг.

Хонидоо һайнаар үбэлжүүлжэ, нооһо ехээр хайшалхын, тарган мяха элбэгээр абахын тулада зун намарай үедэ хонин һүрэгөө адуулжа таргалуулха гээшэ ехэ удхашанартай гэжэ энэ дүршэлтэй хонишон тоолодог байна. Зун-намарай үедэ һайса таргалһан хонид үбэлые тэсэжэ ядадаггүй, шадамараар адуулаад байхада, үбһэ багааршье эдеэ һаа, хүшэ шадалаа алдангүй ондо ородог, нооһониинь үдхэн ехээр ургадаг юм. Тарган хонин һайн, ехэ нооһотой байдаг гээшэ. Туранхай хониной нооһониинь зулгаран халсаржа унадаг. Тиимэһээ нооһо ехээр абадаг болохын тулада хонидоо тарган байлгаха хэрэгтэй гэжэ энэ түрүү хонишон хөөрэнэ.

Шойен-Еши хонидоо хаһа с[...] соонь уһалдаг, тэдэнэй ехэ һ[...] нюуша, нэгэ газартаа үни тогтожо эдеэлдэггүй мал байһан туладань бэлшээрээ түргэ түргэнөөр һэ[...] гэжэ адуулдаг, хужарлуулдаг, мүн зарим нэгэн хонин эжэлээ хүсэхэе болюужан гэжэ тэдэнэй хойноһоо ехэ хёрхоор адаглажа ябадаг, гансa нэгэн хониной һуларжа эхилбэл илгаад, үбһэ тэжээлээр тордожо шадал тамираа хүсэлдэхэдэнь һүрэгтэнь һөөргэнь ниилүүлдэг юм.

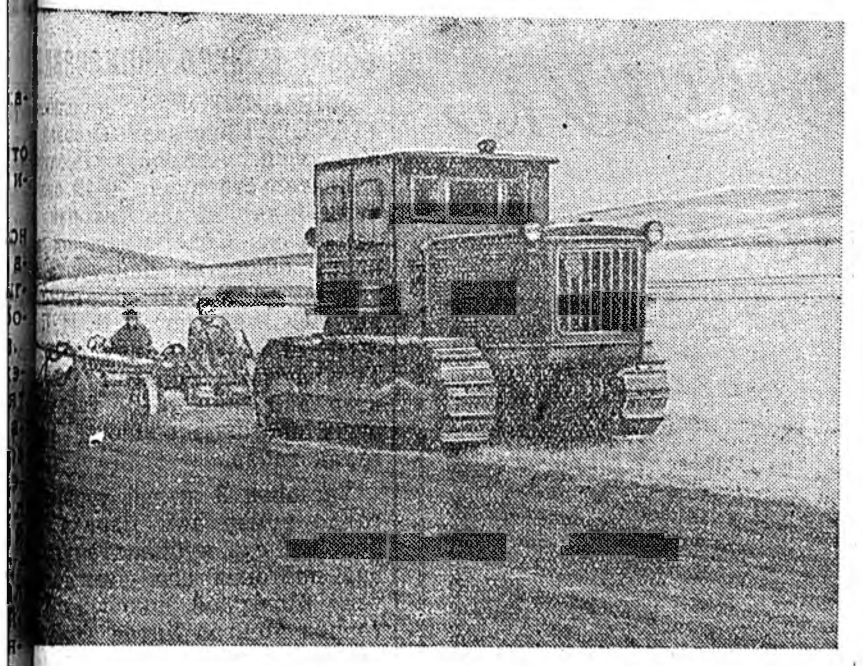
Нүхэр Цыбжитов дүршэл шадабаритай болоһон дээрэһээ колхозойнгоо малые жэлһээ жэлдэ гарза хоролтогүйгөөр харууһална.

Оролдосотой һайнаар ажалладаг дээрэһээ Шойен-Еши Цыбжитов ну[...]гэтэ бэшэ шагнал, баясхаланда хүртэдэг байгаа. Ажал хүдэлмэридээ үнэн сэхээр, шударгыгаар хандаһанайнгаа түлөө аймагай Советэй гүйсэдкомой болон КПСС-эй айкомой грамотаар хэдэн удаа шагнагданхай. Нүхэр Цыбжитов 1954, 1955, 1956 ондо аймагай Хүдөө ажахын выставкэдэ хабаадаа.

Үнгэрһэн 1956 ондо 1251 ажалта үдэр оложо, тэрээндээ нилээд ехэ мүнгэ, ороoһо таряа абаһан байна. Нёдондо жэлдэ нооһо хайшалха түсэбөө нилээд үлүүлэн дүүргэһэн байха юм. Энээнэй түлөө, мүн хонидоо бүрин бүтэнөөр хаража, ондо оруулһанай түлөө табан эрье хони нэмэлтэ түлбэридэ абаа.

Хара багаһаа хойшо ажалда дуратай, колхозойнгоо хэрэгэй түлөө аһан шадалаараа, үнэн зүрхэнһөө оролдожо ябаһан нүхэр Цыбжитов мүнөө үнэр баян, колхоз хотондоо магтаалтай, айл аймагтаа хүндэтэй болонхой.

Г. ДАНЗАНОВ.

Зэдын аймагай Үшэтэйн МТС-эй механизаторнууд—ахадүүнэр Заболотскихэй хабарай полевой хүдэлмэри дээрэ эрхимээр ажаллана. «С-80» маркын трак[тор] үдэртөө 13 гектар хэхалха аад, 17—18 гектар хахална.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Фёдор, Дмитрий Заболотскихэй гэгшэдэй агрегат Ленинэй нэрэм[жэтэ] колхоздо пар хахалжа байна. З. Веснингай фото.

Шэнэ газар хахална

Шэмэ ехэтэ шэнэ газар дээрэһээ баян ургаса хуряажа ам[жа]һан Ториин аймагай «Улаан Бургалтай», «Заветы Ильича» колхозуүд мүнөө жэл туд бүридөө 400—500 гектар шэнэ газар [ха]халхаар шиидэһэн байгаа.

Эдэ колхозуудай поли дээрэ Бургалтайн МТС-эй механизаторнууд нүхэд Е. А. Павловай, П. Очировай тракторна бригаданууд [ош]раад, шэнэ газар хахалжа, үнгэрһэн жэлдэ хахалагдаһан шэнэ [га]зараа дискээр элдүүрилжэ байна. Тэдэ бригаданууд мүнөө [зуу]н гектар шэнэ газар элдүүрилээд байнхай.

Манай корреспондент.

Доодо Тори.

[Саб]шалан бэлшээринүүдээ һайжаруулая

„Бухал үбһэн—бодо, һүри үбһэн—һүрэг мал

[..]итын малда тэжээлэй бата бэ[а]за байгуулха асуудалда зо[ри]гдаһан нүхэр А. Давыдовай [..]я уншажа, ехээр һонирхобоб. [..]и һанахада нээрээшье энэ [..]дал шиидхэхэ саг ерээ.

[..] сабшалан дээрэ 26-дахи [..] хүдэлмэрилжэ байнаб. Ажа[..]дүй дүршэлһөө харахада орол[..] лэ ямаршье сабшаланһаа [..] ургаса абажа боломоор байна. [..]түрүүн сабшалангые хабар зун [2]—3 һайнаар уһалха хэрэг[тэй]. Энэ талаар һүүлэй хоёр жэлдэ [..]й колхоздо зарим тэды хүдэл[мэри] хэгдэжэ байна.

[Ко]лхозоймнай гол сабшалан 3 ка[нава]р: Бүхэнэй, Монголой, Заянай [кана]вануудаар уһалагдадаг юм. [Эдэ] канаванууд малтагдаһаар үни[..] 70—80 жэл болоо юм. Тиимэ[һээ]н муугаар урдадаг һэн. Мү[нөө э]ндэ заһабарилгын хүдэлмэри [..]жэ байна. Уһалууриин Бүхэ[..] управлениин туһаламжаар нё[дон]о жэл 3 километр тухай канава [сэбэр]лэгдээ, Бүхэнэй канавын эхин[..]алта боолтын барилга эхилээ.

[Са]бшалан уһалалгые юрын хү[дэлм]эри гэжэ тоололжо болохогүй. [Ма]й бригадынхид сабшалангаа [..]арада, газарай хүрьһэнэй 15—[са]нтиметр гэдээд байхада уһал[га]лдэг. Участок бүриие 2—3 хо[но] уһалнабди. Уһалжа эхилхын[..]да тээ намар үбэлдөө гаргаг[..] наг шэбхэеэ тараажа, морин [..]раар жэжэлжэ, үлтилдэгбди.

[..]рүүшын уһалалгые эмхитэй[..] хаһа сагтань үнгэргэхэ гээшэ [ш]ухала. Май, июньдэ манай эн[дэ]ра бороон бага ородог. Хаһа [..]ань уһалжа шадаагүй һаа, го[..]ан татажа, һубагуудаар урас[..]ань бэрхэшээлтэй болодог. [Т]энэ шухала хэрэгтэ манай кол[хозой у]правлени анхаралаа багаар [..]улна. Сабшалан уһалалгые [..]үбгэжөөлдэ даалгаад, хүнүү[..]эмэжэ үгэдэггүй. Тиимэһээн [..]эр уһалжа үрьдэнгүй уһаа ал[..]бди.

Хоёрдохи уһалалга июниин эхеэр 3—4 үдэрэй туршада үнгэргэнэбди.

Сабшалангай ургаса һайжаруулхын тулада наг шэбхэ ехээр гаргаха хэрэгтэй. Энээн тушаа нэгэ жэшээ харуулая. Звенодомнай 5 гектар туршалгын участок бии. Эндэхи газар жэл бүри хониной шэбхээр үтэгжүүлэгдэнэ, 3 дахин уһалагдана. Нёдондо жэл эндэһээ гектарай 88 центнер үбһэн абтаһан байна.

Шагнажа ябахада, сабшалангай газар шугы бургааһанда, харганаанда дарагдашана гэжэ һүүлэй үедэ хэлсэдэг. Энэ зүбтэй ха, манай колхоздошье иимэ ушар үзэгдэнэ. Теэд энээниие зайсуулхын түлөө тэмсэл хэгдэнэгүй ха юм. Харганаа бургааһа отолжо хаяха гээшэ ажал ехэтэй хүдэлмэри. Тиигээдшье колхоз бүхэн энэ хүдэлмэри өөрынгөө хүсөөр, гараар хэжэ үрдинэгүй. Тиихэдэ МТС, колхоз бүхэндэ туһалжа хүшхүрнэгүй. Жэшээлхэдэ, манай колхоздо хүдэлмэрилдэг Саянтын МТС-эй тракторна бригада кусторез гэжэ машинагүй байһаар.

Зарим хүнүүд харганаа отолжо хаябал хэрэг дүүрээ гэжэ һанадаг. Энэ тон буруу. Харганаа гээшэ гүнзэгы үндэһэтэй, ехэ түргөөр ургадаг, һая наашадаа һалажа үгэдэггүй ургамал юм. Тиимэһээн энээниие үгы хэхын тула сабшажа хаяад үндэһынь хониной шэбхээр (заабол хониной) 40—50 сантиметр зузаанаар хушаад 2—3 жэл байлгаха хэрэгтэй. Һүүлдэнь шэбхынь тараажа уһалаад, шадаа һаа, һууридань ургамал ногоо тарихада һайн гэжэ һананаб.

Сабшалан һайжаруулжа, ургасыень дээшэлүүлхэ арга боломжо бүхы колхознигуудта бии ха юм. Гансал энэ хэрэгтэ МТС-үүд, «Мелиоводстрой» конторо, Уһанай ажахын управлени эдэбхитэйгээр хабаадалсаха зэргэтэй.

Д. Ленхобоев, Иволгын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой луговод.

Уһалдаг газараа ехэ болгоно

[Ку]дарын аймагай «Путь Октяб[ря»] колхоз таряа талха яһала ур[ада]аг, малаар олоншье колхоз. [Тар]алан, сабшаланһаа ехэ ургаса [абах]ын тула колхозой гэшүүд энэ [жэл]э уһалдаг газараа горьтой ехэ болгохо гэжэ шиидэбэ.

Урдань уһалалгын үедэ уһые [..]ан хэрэглэхын тулада үдэр [..]үй хүдэлдэг һэмди,—гэжэ ком[мунис]т нүхэр Дорофеев хэлэнэ. —[Эн]ээ газараа үдэрэй сагта заа [у]һалаад орхиходомнай, һүнин[..]эды ехэ уһан урдажа ябаша байнаб? Тиихэдэ багахан добо [г]азар уһалагдангүй үлэдэг.

[Ку]дарын уһалууриин системын, [..]һайрамай уһаар хамтадаа 400 га таряалан, 150 га сабшалан уһалагдахаар түсэблэгдэбэ.

Колхознигууд воскресник эмхидхэжэ, хэдэн машина элһэ, шорой зөөжэ, 2 километр канава сэбэрлээ. Һаядаа тэдэнэр баһа нэгэ воскресниктэ гаража, үнэһэ, шубуунай аргал суглуулхань.

Үбэр Хэрээтын булагай урдажа захалхада, нүхэр Таракановскиин комплексно бригадын сабшалан, таряалан уһалагдажа эхилбэ. 65 наһатай нүхэр Андреев уһалагдадаг 13 га газарай гектар бүриһөө 500 центнер кукуруза ургуулха уялга абанхай, үдэр һүнигүй участогтаа уһа тараажа байна.

Ж. Гунчитов.

Ажахын хахад жэлэй дүн

[X]VIII партсъездын нэрэмжэтэ кол[хоз] (Заиграй) һү һаалгын дүн [гар]габа. Ажахын жэлэй 6 һарын [тур]шада эндэ үнеэн бүриһөө 477 [литр һү] гэхэ гү, али нёдондонойхитой сасуулбал хоёр дахин ехэ һүн һаагдаба.

Үнеэн бүриһөө 733 литр һү һааһан Альбина Жукова һаалишадай мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлбэ.

А. Рябоволов.

РЕСПУБЛИКЫН ТҮРҮҮ ҺААЛИШАДТА АЛДАР СОЛО!

Ажахын жэлэй зургаан һарада үнеэн бүриһөө 600 литрһээ дээшэ һү һааһан колхозууд

Аймаг	Колхозууд	Түрүүлэгшэнь	Һаагдаһан һүн: Үнеэн бүриһөө	Һаагдаһан һүн: Эдлүүриин газарай 100 га бүридэ
Сэлэнгын	Молотовой нэр.	Минаев Г. В.	953	48,2
Иволгын	Маленковой нэр.	Бурков С. Н.	836	38,3
Тарбагатайн	Калининай нэр.	Болонев И. М.	812	33,6
Иволгын	«8-е марта»	Мищенко М. Ф.	774	44,1
Прибайкальска	Хрущевой нэр.	Маньков Ю. П.	752	42,7
Бичурын	Ждановай нэр.	Бадмаев С. Г.	751	9,7
Сэлэнгын	18 партсъездын нэр.	Батышев И. П.	746	20,6
Прибайкальска	Молотовой нэр.	Воронов В. П.	707	34,2
Иволгын	«III пятилетка»	Горбунов П. А.	705	21,5
Тарбагатайн	«Гигант»	Михайлов Д. И.	689	24,6
Тарбагатайн	Ленинэй нэр.	Рыбаков Н. Н.	689	24,4
Мухаршэбэрэй	«Коммунизм»	Ерофеев Я. Е.	675	15,0
Сэлэнгын	Карл Марксын нэр.	Ванкеев Ж. В.	664	18,1
Тарбагатайн	Молотовой нэр.	Кожевников М. А.	653	23,5
Бичурын	Молотовой нэр.	Рузанов Г. Ф.	648	7,2
Сэлэнгын	Маленковой нэр.	Цыдыпов С. Д.	646	7,9
Сэлэнгын	Тельманай нэр.	Очиров Д. Д.	644	16,8
Кяхтын	Калининай нэр.	Цикало А. Я.	643	—
Зэдын	Сталинай нэр.	Вампилов Ц. В.	638	5,4
Тарбагатайн	Сталинай нэр.	Григорьев И. К.	637	12,6
Мухаршэбэрэй	«Путь Ленина»	Иванов Г. И.	626	10,4
Кударын	«Путь Октября»	Кривогорницын И. Б.	620	20,0
Прибайкальска	Сталинай нэр.	Агафонов П. К.	617	28,0
Тарбагатайн	«Коммунизм»	Дубинин Н. Д.	602	16,2

Ажахын жэлэй 6 һарада үнеэн бүриһөө 1100 литрһээ дээшэ һү һааһан үүлтэртэ фермын һаалишад

Цыбденов Б.	Сэлэнгын	Маленковой нэр.	2009
Лубсанова Б.	Сэлэнгын	Карл-Марксын	1976
Жамбалова Ц.	Сэлэнгын	Сталинай	1796
Чимитова Д.	Сэлэнгын	Сталинай	1750
Жалсанова П.	Сэлэнгын	Карл-Марксын	1712
Данзанова З.	Сэлэнгын	Карл-Марксын	1694
Бадмаева Д.	Сэлэнгын	Сталинай	1636
Амоголонова Д.	Сэлэнгын	Тельманэй	1576
Очиржапова Н.	Сэлэнгын	Тельманэй	1504
Табутарова Д.	Сэлэнгын	Маленковой	1462
Молонова Д.	Сэлэнгын	Сталинай	1400
Воронцова А. П.	Сэлэнгын	18 партсъездын	1379
Лумбунова Я.	Сэлэнгын	Маленковой	1378
Цырендоржиева Д.	Сэлэнгын	Карл Марксын	1362
Очирова Г.	Сэлэнгын	Карл Марксын	1319
Батуева Ц. Д.	Сэлэнгын	Карл Марксын	1309
Галданова Р.	Сэлэнгын	Сталинай	1288
Бадмаева Д.	Сэлэнгын	Ленинэй	1269
Гармаева М.	Сэлэнгын	Кагановичын	1260
Табутарова Д.	Сэлэнгын	Маленковой	1243
Буянтуева Б.	Сэлэнгын	Карл Марксын	1238
Аюшеев В.	Сэлэнгын	Тельманай	1234
Дашиева Ц.	Баргажанай	Карл Марксын	1228
Мункуева Н.	Сэлэнгын	Сталинай	1217
Юмова Л. Н.	Иволгын	«Красный Оронгой»	1198
Гомбоева В.	Сэлэнгын	Сталинай	1179
Гомбоева Д.	Сэлэнгын	Кагановичын	1177
Дылыкова Д.	Сэлэнгын	Сталинай	1175
Токтохоева Г.	Сэлэнгын	Кагановичын	1173
Омоктуева Ц. Б.	Иволгын	«Красный Оронгой»	1160
Цыденова Ц.	Сэлэнгын	Карл Марксын	1125
Бадмаева Ц.	Баргажанай	Карл Марксын	1125

Ажахын жэлэй 6 һарада үнеэн бүриһөө 850 литрһээ дээшэ һү һааһан һүнэй-товарна фермын һаалишад

Рютина Т. И. Мухаршэбэрэй аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоз	1289
Хайдунова Н. М. Зэдын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоз	1278
Аюшеева М. Сэлэнгын аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз	1253
Самбаева С. Д. Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхоз	1238
Дампилова Ц. Х. Сэлэнгын аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз	1185
Батышева В. В. Иволгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоз	1170
Астраханцева В. Е. Прибайкальска аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз	1158
Федорова М. М. Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхоз	1157
Очирова Д. Курумканай аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоз	1153
Дьячкова А. И. Мухаршэбэрэй аймагай «Путь Ленина» колхоз	1142
Санжижапова Д. Сэлэнгын аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз	1104
Цыдыпова Д. Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз	1100
Итыгилова Д. Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхоз	1099
Эрдынеева Д. Кударын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхоз	1089
Каленых Д. А. Иволгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоз	1086
Аюшеева В. Л. Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхоз	1085
Власова А. М. Тарбагатайн аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоз	1070
Чебунина У. Сэлэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз	1068
Тырина П. П. Прибайкальска аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз	1064
Лыгденова Ц. Курумканай аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоз	1058
Емельянова А. И. Тарбагатайн аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоз	1053
Бадмаева В. Курумканай аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоз	1053
Будаева Н. Иволгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз	1053
Николаев А. Г. Прибайкальска аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз	1050
Дамбаева В. Курумканай аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоз	1050
Ефимова А. Сэлэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз	1049
Афанасьева М. С. Кударын аймагай «Путь Октября» колхоз	1045
Мергинева Е. В. Иволгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоз	1044
Казазаева О. С. Тарбагатайн аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоз	1038
Шадоева Ц. Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхоз	1026
Шоенова Ц. Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз	1016
Гарможапова Д. Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз	1012
Ербанова С. Курумканай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз	1009
Ламбоева П. Сэлэнгын аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз	1008
Кушнарева Е. О. Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз	1000
Мункуева Ц. Б. Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз	992
Хабитуева Д. Сэлэнгын аймагай Тельманай нэрэмжэтэ колхоз	988
Каленых В. Иволгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоз	983
Бадмаева Н. Ж. Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхоз	980
Ангабаева С. Курумканай аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоз	980
Куделина З. И. Тарбагатайн аймагай «Гигант» колхоз	972
Астраханцева В. П. Иволгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоз	967
Левонтуева Т. В. Прибайкальска аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз	964
Гребенщикова А. П. Тарабагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз	954
Заиграева У. С. Тарбагатайн аймагай «Гигант» колхоз	947
Доржиева Ц. Яруунын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоз	942
Ешинимаева Д. Хориин аймагай «Улаан-Одон» колхоз	937
Перевалова Е. И. Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхоз	932
Рыжакова С. К. Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз	930
Галсанова М. Зэдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоз	927
Серебренникова В. Д. Кударын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз	926
Черных А. Сэлэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз	918
Серебренникова В. И. Кударын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз	915
Редикальцева Д. Е. Тарбагатайн аймагай «Гигант» колхоз	914
Титова В. И. Иволгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоз	913
Трифонова Ф. Сэлэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз	913
Кушнарева И. К. Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз	913
Матвеева У. Е. Мухаршэбэрэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз	911
Цыбденова С. Д. Иволгын аймагай «Улаан-Оронго» колхоз	911
Антонова А. П. Тарбагатайн аймагай «Искра» колхоз	909
Вязмина В. И. Прибайкальска аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз	902
Замбалаева Х. А. Кяхтын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоз	902
Гребенщикова Е. Е. Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз	900
Чебунина Ф. Сэлэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз	897
Цыбикова Д. С. Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоз	884
Валихматов В. В. Прибайкальска аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз	893
Белозерова З. В. Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхоз	888
Ковалева П. Л. Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз	886
Пичугина Л. Н. Тарбагатайн аймагай «Искра» колхоз	886
Галсанова Ц. Х. Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоз	885
Буркова В. Иволгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоз	883
Ковалева А. А. Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз	880
Цыбанова Ц. Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз	880
Шурыгина А. И. Тарбагатайн аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз	876
Гомбоева С. Иволгын аймагай «Коминтерн» колхоз	871
Баннова Е. Сэлэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз	870
Васильева С. Бичурын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз	866
Петрова А. И. Прибайкальска аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз	865
Собенникова П. П. Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхоз	865
Житихина З. Иволгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоз	864
Курдюкова А. В. Прибайкальска аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз	863
Сунграпова И. Кяхтын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоз	861
Каленых И. Иволгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоз	856
Хромых П. С. Тарбагатайн аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз	856
Чумакова И. В. Прибайкальска аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз	855
Леонова Б. А. Мухаршэбэрэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз	853
Цыретарова Ю. Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз	852
Югова А. А. Зэдын аймагай Чапаевай нэрэмжэтэ колхоз	851

Ажахын жэлэй 6 һарада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 500 литрһээ дээшэ һү харьяата колхозуудтань һаагдаһан МТС-үүд

МТС-үүд	Һаагдаһан һүн (литрээр): Үнеэн бүриһөө	Һаагдаһан һүн (литрээр): Эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ	МТС-эй директор	Главна зоотехник	КПСС-эй айкомой зонодохи секретарь
Ехэ-Куналейн	665	23,4	Юринский Е. С.	Кулаковский П. С.	Горин А. А.
Сухын	622	10,6	Ибрагимов Э. И.	Третьяков А. С.	Цыбенов С. Б.
Сэлэнгын	613	12,1	Кузьмин А. Б.	Фомин Б. А.	Вяткин П. Г.
Итанциин	603	17,1	Бурлаков Г. Ф.	Зубенко Ф. Т.	Кривогорницын В. И.
Тарбагатайн	594	31,7	Тантлевский А. А.	Флоренцова Н. С.	Шайдуров А. В.
Иволгын	546	20,0	Петинов Л. С.	Денисенко С. П.	Ботхолова Е. А.
Погранична	531		Еланов С. О.	Артомонов С. С.	Копылов О. Г.
Жэрэмэй	527	12,4	Зайцев П. А.	Собенников П. Н.	Мокров Д. Е.
Бичурын	525	9,8	Нетесов Г. А.	Татарников	Берденников Д. И.
Охин-Булагай	517	9,1	Плюснин Д. Е.	Зимирев М. Е.	Киляков Н. К.
Гашейн	515	10,3	Перевалов К. А.	Балдаев А. Н.	Братенков А. А.
Цагаан-Усанай	507	4,8	Биртанов В. М.	Харжеев П. В.	Хандуев Х. Х.

Эрхим һаалишан Ринчин Соктоева

Закаменай аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо Ринчин Соктоева 19 жэлэй туршада һаалишанаар ажаллана. Эдэ жэлнүүдтэ Ринчин Дашеевна дүршэл ехэтэй боложо, даажа абаһан үнеэдээ тобир тарганаар харууһална, һү ехээр һаана.

Ринчин Дашеевна 1951 онһоо хойшо колхозой 1-дэхи фермын ахалагша һаалишанаар хүдэлнэ. Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ тэрэ үнеэн бүриһөө 1315 литр һү һаагаа. Мүнөө Ринчин Соктоева хаража байһан үнеэдээ типовой байра соо байлгажа, харууһалга, эдеэлүүлгыень зүбөөр, һайнаар эмхидхэнэ. Энээнэй ашаар нүхэр Соктоева ажахын жэлэй 6 һарада үнеэн бүриһөө 800 гаран литр һү һааба. Колхозой правлени эршэтэ ажалайнь түлөө эрхим һаалишаниие оло дахин үнэтэ бэлэгүүдээр шагнаһан байна. Тэрэ 1956 ондо Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ Москва ошожо ерээ һэн.

Мүнөө Ринчин Соктоева абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө оролдожо байнхай.

Д. Будаев.

Һү ехээр һаахын түлөө тэмсэнэгүй

Урда жэлнүүдтэ орходоо Саянтын МТС-эй харьяата Кировэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Архинчеев, парторганизациин секретарь нүхэр Цыбденов) үбһэ тэжээл нилээдгүй ехээр бэлэдхэжэ, силос даража абаһан юм. Тиимэһээ адуу малаа һайнаар үбэлжүүлжэ, шэнэ түл гарзалуулангүйгөөр абаха, һү ехээр һааха дүүрэн арга боломжотой байгаа.

Гэбэшье, үбэлжэлгын эхилһэнһээ хойшо үбэлэй һаранuудта һү һаалгые эрид ехэдхэхын, һаалишадай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхын тула өөдтэй юумэ хэгдээгүй.

Жэшээлхэдэ, адлишуу эрхэ байдалтай энэ МТС-эй харьяата «8-ое Марта» колхозой ажахын жэлэй 6 һарада үнеэн бүриһөө 774 литр һү һаагаад байхада, Кировэй нэрэмжэтэ колхоз энэ хугасаада оройдоо 358 литр һаагаа. Һү һааха жэлэйнгээ түсэб 33,4 процент энэ колхоз дүүргээ гэхэ гү, али нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо үнеэн бүриһөө 94 литр ехэ һү һааһан байха юм. Энэнь эдлүүриин газарай 100 га бүхэндэ 11,4 центнер һүн болоно.

Колхоздо хамтадаа 236 үнеэд бии юм. Тэдэнэрынь гурбан ондоо газарта байлгагдана. Колхозой центртэ үүлтэртэ үнеэдэй, һайжаруулагдаһан үүлтэрэй үнеэдэй фермэнүүд сугтаа нэгэ байрада байдаг юм. Үнеэд типовой, һайн байратай, уянда байлгагдажа эдеэлүүлэгдэнэ.

Ажахын жэлэй 5 һара 20 хоногто эндэ үүлтэртэ үнеэн бүриһөө 630 литр, һайжаруулагдаһан үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 571 литр һүн һаагдаа. Илангаяа үүлтэртэ үнеэдһээ иимэ бага һүн һаагдаба. Үүлтэртэ фермын һаалишад Б. Пурбуева, Д. Баяндаева гэгшэдэй 6 һарын туршада үнеэн бүриһөө тус тустаа 638—647 литр һү һаагаад байхада, нүгөөдэ фермынхид—Ц. Содномова, К. Нимаева гэгшэд 768—604 литр һааһан байха юм.

Эндэ үнеэдэй харууһалга, эдеэлүүлгэ тон муугаар эмхидхэгдэнэ, түрүү һаалишадай дүй дүршэл нэбтэрүүлэгдэнэгүй, зоотехническэ наукын заабаринууд сахигданагүй.

—Үүлтэртэ үнеэдһээ юундэ иимэ бага һүн һаагданаб,—гэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэдһөө асуухада:

—Шадалаараа оролдонолди даа,—гэжэ альгаа дэлгээнэ.

Теэд фермэнүүд дээрэхи байдалые хаража үзэхэдэ, тэдэнэрэй шадалаараа хүдэлһэншье юумэ үгы байна. Үнеэд уянда байлгагдажа харууһалагдадаг байбашье, рационой ёһоор тэжээл эдинэгүй. Байһан үбһэ тэжээл буйлуулагдангүй, тэрэ зандаа үгтэнэ. Мүнөө хүрэтэр кормозапарнигууд тодхоогдоогүй, тэжээл буйлуулха газаршье үгы. Заримдаа бардаа үнеэдтэ эдюулэгдэнэ. Теэд энэншье хүсэд хүрэхөөр асарагданагүй.

Эндэ залуу һаалишад олон юм. Тэдэнэй мэргэжэлые дээшэлүүлхын тула юуншье хэгдэнэгүй. Зоотехнигэй һүүлэй үедэ үгы дээрэһээ, зоотехническэ курса эмхидхэгдэнэгүй, үнеэдые яажа зүбөөр һааха тухай ямаршье заабари һаалишадта үгтэнэгүй, тэдээндэ туһаламжа үзүүлэгдэнэгүй. Тиимэһээ ариг сэбэр сахигданагүй, үнеэдэй дэлэн нидхэрхэ, дэлэнгыень бүлеэн уһаар угааха гэхэ мэтэ хүдэлмэри хэгдэнэгүй. Һаалишадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри һулаар ябуулагдана, элидхэл, хөөрэлдөөн эмхидхэгдэнэгүй. Тон иимэ байдал колхозой бусадшье фермэнүүдтэ үзэгдэнэ.

Һү һаалгаяа эрид ехэ болгожо, ойрын үдэрнүүдтэ гээгдэлһээн гарахын тула Кировэй нэрэмжэтэ колхозой правлени, парторганизаци шухала хэмжээ абаха зэргэтэй.

А. Бадаев, манай тусхай корр.

Манай республикын hонин

Мүрысөөндэ илаба

БМАССР-эй культурын министерство ба культурын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай областной комитет кино харуулгын талаар дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргаба.

1-дэхи кварталай түсэб мүнгэ суглуулбаряар 106,4 процент, киносеанс табилгаар 108,6 процент дүүргэһэн «Прогресс» кинотеатрын коллектив (директорынь Л. Арсентьев, профсоюзай месткомой түрүүлэгшэ Сидорова) городудай кинотеатрнуудай дунда илажа, культурын министерствын, профсоюзай обкомой дамжуулгын Улаан туг, 1-дэхи мүнгэн шан абаба.

Хүдөөдэ кино харуулгашадай дунда Түнхэнэй аймагай культурын таһагайхид (таһагые даагша Ч. Цыбиков) түрүү һуури эзэлжэ, дамжуулгын Улаан туг, мүнгэн шанда хүртэбэ. Баргажанай аймагай культурын таһагайхид 2-дохи һуури эзэлжэ, 1500 түхэриг шан абаа.

«Эрдэм» кинотеатрын, Яруунын, Заиграйн, Хэжэнгын, Кабанскын, Прибайкальска аймагуудай культурын таһагууд кино харуулгые һайжаруулаа.

Д.-Д. БУДАЖАПОВ

Депутатуудай үүсхэлээр

Баргажанай аймагай Уро Читканай сельсоведэй харьяата һуурин тосхонууд һүүлэй хоёр жэлэй турша ехала болбосон түхэлтэй болохо байна. Колхознигууд өөһэдөө гэрнүүдые, банинуудые олоор барина, хото хашаагаа заһана. Олон гоё гэрнүүд баригдажа, тосхонууд янза түхэлынь хубилна, үргэн уужам үйлсэнүүдынь нэгэ янзаар баригдаһан шэнэ гэрнүүдээр гоёогдоно. Энэ хугасаа соо эндэхи колхозууд хамта дээрээ 97 гэр, 36 бани шэнээр бариһаһан байна.

Колхозниггуудай өөһэдтөө гэр барихадань правлени туһалжа, модо асархын туша мори, машина үгэнэ.

Сельскэ Соведэй зүгһөө барилгын нилээд ехэ модо отолхо зүбшөөл жэл бүри колхознигуудта үгтэнэ. Жэшээлхэдэ, 1956 ондо 3000 кубометр отолхо зүбшөөл үгтэһэн һаа, энэ жэлдэ 3800 кубометр отолхо зүбшөөл үгтэхөөр хараалгаданхай.

Һүнгалтын һүүлээр сельскэ Соведүүдэй депутадууд, сагүргэлжын комиссинууд энэ хэрэгтэ анхарала ехээр табижа, колхознигуудай үүсхэлые үргэнөөр дэмжэнэ. Жэшээлхэдэ, культурна ажаһуудалай комисси (түрүүлэгшэнь һургуулиин директор депутат И. М. Васильев) хүдөө тосхонуудаа болбосон түхэлтэй болгохо зорилгоор зарим тэдыюумэ хэжэ эхилээ.

Мүнөө Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо 500 хүнэй һууритай томохон клуб баригдажа байна.

И. Молчанов, Баргажанай аймагай Уро-Читканай сельсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Нүүдэл автолавканууд

Зэдын колхозуудай холын гүүртэ, отаранууддай малшадта эд бараа абаашахын тулада хоёр нүүдэл автолавка худэлнэ. Тэдэ автолавкануудай нэгыень шофёр Чувакин гансаараа даагаад ябадаг. Энэ шофёр эд бараагаа өөрөө наймаалдаг. Үнгэрэгшэ үбэл нүхэр Чувакин Ленинэй, Сталинай, Кировэй, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозуудай холын гүүртэ, фермэнүүдэй малшадые эд бараагаар графигай ёһоор таһалгаряагүй хангаа.

Нүхэр Чувакин малшадта ерэхэдээ түрүүшын хэрэглэлэй зарим тэды эд бараа наймаалхаар ажалаа хизаарладаггүй, харин малшадай захиһан захилые дүүргэхын түлөө ехэ оролдолго гаргана. Һүүлэй 2—3 һарын туршада нүхэр Чувакин хэдэн арбаад мянган түхэригэй костюм, үбэлэй, зунай пальто, трикотажна хубсаһа, оёдолой машина, час, эдеэ хоол элбэгээр наймаалаа.

Ингэжэ ажалшадай эрилтэнүүдтэ анхаралтайгаар хандажа, нүүдэл наймаа һайнаар эмхидхэдэгээрээ тэрэ олондо хүндэтэй болонхой. Һара бүриингөө түсэбые хододоо 125—135 процент хүртэр дүүргэнэ.

Нүгөөдэ автолавкыень нүхэр Бадмаев даадаг юм. Тэрэ автолавка «Коммунизм», Маленковой, Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозуудай малшадые нүүдэл наймаагаар хангаха зуураа, һара бүридэ даалгабарыа мүн лэ үлүүлэн дүүргэнэ. Эдэ хоёр автолавкануудай мүнөө хабарай тарилгын үедэ колхозуудай полевой стан, трактора бригаданууддаар наймаа һайнаар эмхидхэхын тула эрхэтэнээ бэлэдхэжэ байна. Мүн эдэ автолавкануудһаа гадна аймаг дотор наймаалагшадтай 3 ларёк худэлдэг юм.

Д. Колмаков.

Түрүү машинистнуудай тоо олошорно

Түмэр замай Улан-Удын отделениин хүдэлмэришэдэй дунда Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөн үдэр ерэхэ бүри улам үргэнөөр дэлгэрнэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ депогой машинистнууд локомотивуудаа дунда зэргээр суудхэдээ 420—450 километр ябуулна. Паровоз бүхэнэй техническэ скорость 2—3 километрээр түргэдхэгдөө.

Петровска завод Улан-Удэ хоёрой хоорондо түрүү машинистнууд ехэ абхын тула локомотивуудаа зогсоонгүйгөөр, сэхэ шууд ябажа гарана. Һүүлэй үдэрнүүдтэ энэ аргаар поездүүдые жолоододог машинистнууд олошорожо байна. Тэдэнэй тоодо залуу машинистнууд нүхэд Аполенышев, Брызжатый, Михальченко болон бусад оролсоно.

И. Алексеев.

Сүүдэй залһаа

Хулгайшад хэһээгдэбэ

Богданов Евлампий Александрович Жигулов Анатолий Васильевич хоёр хаанашье ажалладаггүй архи, тамхи намнаад лэ ябадаг байһан юм. Һаяхан энэ хоёр мяха-консервын комбинадта ажаһуудаг В. И. Барановагай гэрһээ хубсаһа хунарынь хулгайлаа. Тэдэ уданшьегүй хулгайшад баригдажа, Барановада зөөринь бусаагдаа һэн.

Һаяхан Улан-Удын 2-дохи участогай арадай сүүд Богданов, Жигулов гэгшэдэй гэмтэ хэрэгые хаража үзөөд, тэдэниие 8 жэлээр түрмэдэ хааха гэһэн шиидхэбэри гаргаба.

Сэсэгүүд

Зунай сагта манай городой үйлсэ, парк, сквернүүд соогуур таригдажа, элдэб үнгын сэсэгүүд хүн зоной сэдьхэл баясуулдаг. Сэсэгүүдые хаана тарьдаг, ургуулдаг юм ааб гэһэн бодол түрэжэ болохо.

Городые болбосон түхэлтэй болгохын тула горзеленхозой хүдэлмэришэд ехэхэн хүдэлмэри ябуулна. Энэ ажахын хүдэлмэришэн Галина Николаевна Ремизова өөһэдынгөө ажал тухай иигэжэ хөөрэнэ:

— Зуугаад шахуу элдэб нэрэтэй сэсэгүүд манай городой үйлсэ, парк, сквернүүдээр һуулгагдана. Нёдондо 125 мянган сэсэг һуулгагдаа һэн. Мүнөө жэлдэ 200 мянган сэсэг клумбануудаар һуулгагдаха байна. «Седумы, альтернантера» гээшэ сэсэглээд байхадаа ковёр шэнгээр харагдадаг юм.

Нёдондо бүхы дээрээ 220 мянган сэсэг худалдагдаһан, клумбануудта һуулгагдаһан һаа, мүнөө жэлдэ тэрэнэй тоо 400 мянга хүрэхэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: теплицын хүдэлмэришэн Е. И. Покацкая «Примулы» нэрэтэй сэсэгүүдэй дэргэдэ.

А. Мантаевай фото, текст.

Боксоор мүрысэхэеэ Хабаровск мордобо

Боксоор Сибирь болон Дальна Востогой түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн апрелиин 19-һөө 25 болотор Хабаровскда болохонь. 11 хүнһөө бүридэһэн манай республикын команда тус мүрысөөндэ хабаадахаяа мордобо. Командада республикын чемпионууд Бадма Жигмитов, Генрих Никитеев, Василий Шабаев, нёдондо жэл Сибириин болон Дальна Востогой чемпионууд байһан Виктор Бадмаев, Владимир Николаев, Станислав Николаев болон бусад бии.

Г. Рютин.

Профсоюзай эдэбхитэдэй суглаан

Профсоюзай эдэбхитэдэй суглаан Хориин аймагта һаяхан болобо. Суглаанда хабаадагшад «Профсоюзна организацинуудай хүдэлмэрие һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй айкомой секретарь Б. Цыжиповэй элидхэл зүбшэн хэлсээ.

Б. Дашиев.

ХЯРГАН

(Натуралистын тэмдэглэл)

Сайбар ухаа үнгэтэй хярган гэжэ ан үргэн тала газарта ажамидардаг юм. Энэ ан үнэгэндэ орходоо бэеэр һрагүй заахан аад, папагархан һүүлтэй, сүүсэгэр ото хүлнүүдтэй юм.

Тэрэ ехэнхидээ жэжэ хулганануудые барижа эдидэг, заримдаа жэжэ шубуунай ангаахайнуудые, үндэгэ хулужажа хооллодог. Хярган бусад амитадтал адли өөртөө байра түхеэрдэггүй, харин ан гүрөөлэй орхиһон хуушан нүхэн, уурхай соо байрладаг. Тэдэ һүниндөө гү, али үдэшэ боро харанаар эдеэ хоол бэдэржэ, ангуурида гарадаг байна.

Хярган ехэнхидээ Читын областьдо, Монголдо байрладаг. Заримдаа Кяхтын аймагта үзэгдэдэг. Иланга 1943, 1955, 1956 онуудта хярган Кяхтада олоор байрлаа.

Л. Жуков.

Ургы

Хабарай наранай түрүүшын
дулаае
Халюунхан хасартаа тогтоон
эрхэлнэш.
Хайлаһан саһанай шүүһээр
ундалаад,
Хамагһаа уридхан мүндэлэн
үзэгдэнэш.
Хүдөө нютагайм хөөрхэн ургы,
Хүхэлзэн байнаш хаа хаанагүй.
Хонишон дүүхэйн «нарые»
угтахадаад,
Холшорхон зүрхэнэйнь дурые
хубаанаш.
Хүн сагаахан һүрэгыень
баясуулхадаад,
Хоншуухан амтан шэмэрээ
садхаанаш.
Хүдөө нютагайм хөөрхэн ургы
Хүхэлзэн байнаш хаа хаанагүй.
Тангил ганса тракторист
хүбүүнэй,
Тангаригта ажалай хүсые
эршэлнэш.
Талые һэргээһэн булад
хүлэгэйнь
Таха доогуур миралтан
нэнгэнэш.
Хүдөө нютагайм хөөрхэн ургы,
Хүхэлзэн байнаш хаа хаанагүй.
Таряашан, малшан—хани
нигуудай,
Ажалай арюухан замые
шэмэглэнэш,
Таһаршагүй холбоотой хуби
заяанайнь
Амараг дуранай сэсэгэй дээжэ
Хүдөө нютагайм хөөрхэн ургы,
Хүхэлзэн байнаш хаа хаанагүй.

Колхознигуудта туһаламжа

Уставта нэмэлтэ, хубилалта оруулхадаа хуули ёһо сахиха

«Хүдөө ажахын артелиин Устав тухай, колхозой ажаһуудалдэбэриин эмхидхэл болон артелиин хэрэг үйлые хүтэлбэрилгэдэ колхознигуудай эдэбхиие сашадаа хүгжөөхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол 1956 оной мартын 6-да гараһан юм. Таряан ажалые, мал ажахые эрид хүгжөөхэ гол зорилго баримталан нютагай онсо илгаа болон колхозой бодото байдалтай тааралдуулан, уставтайгаа зарим нэгэ зүйлнүүдтэ нэмэлтэ ба хубилалта оруулха эрхэ тэрэ тогтоолоор колхозуудта үгтэнхэй.

Колхознигууд-ударнигуудай хоёрдохи Бүхэсоюзна съездээр абтаһан, 1935 оной февралиин 17-до ВКП(б)-гэй ЦК, СССР-эй СНК-гаар баталагдаһан хүдөө ажахын артелиин жэшээтэ Устав гэшэ хуулиингаа удхашанар алдажархёо гэжэ зарим нэгэ хүнүүд һанадаг байһан. Тэдэнэр тад буруу ойлгоно гээшэ. Колхозууд Уставта хубилалта, нэмэлтэ оруулхадаа жэшээтэ Уставаар тодорхойлогдоһон колхозно байгуулалтын бата бэхи үндэһэ һуурие һэлгүүлхэ, ондоо болгохо эрхэгүй.

Колхозуудта түлөөһэгүйгөөр, хэтэ мүнхэдөө эдлэхэ газар үгтэнхэй; ажалай зэр зэмсэг хамтын болгогдонхой; колхознигууд хубиингаа ажахытай байха эрхэтэй, ниитын ажахы түсэбэй ёһоор эрхилэгдэхэ; артелиин гэшүүд хамтынгаа ажалай хажуугаар өөрынгөө гэртэшье хүдэлжэ; гүрэнэйшье, колхозой болон колхознигуудайшье тала хараада абтажа, хүнэй хэһэн ажалайнь зэргээр олзо доход хубаагдаха; артелиие хүтэлбэрилхэ арад ниитын эрхэ сахигдаха. Колхозно байгуулалтын эдэ гол үндэһэнүүд хүсэ шадалаа бууруушоо бэшэ, харин улам хүсэтэй болохо байһаниинь тэрэ тогтоол соо тэмдэглэгдэнхэй.

Буусын газарые ехэ бага болгохо, айлай хубидаа бариха малай тоо толгойе тодорхойлхо, шэнэ гуримаар түсэблэлгые, захиргаанай органуудай байгуулгые хараадаа абажа, артелиин ажал ябуулга тухай бүхэлдэ шэнээр хаража үзэхэ гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол соо хэлэгдээнэ.

Колхозууд гансал эдээхэн асуудалаар бэшэ, харин ондоошье асуудалнуудаар хубилалта, нэмэлтэ оруулжа шадаха юм. КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол соо хэлэгдээгээр гү, али Уставаар хараалгадаагүй хубилалта, нэмэлтые колхозууд Уставтаа оруулха эрхэтэй юм. Уставта хубилалта болон нэмэлтэ колхозууд оруулхадаа социалистическэ хуули ёһо нягтаар сахиха зэргэтэй.

Уставаа баталан абахадаа колхозуудай тэндэ тон зүбөөр нэмэлтэ, хубилалта оруулна. Колхознигой гэр бүлынхидһөө ажал хэмээр хүнүүдэй хамтын ажалда хабаадалсаһанай зэргээр буусын газрай хэмжээе тогтооно гэжэ Тарбагатайн аймагай Саянтын сельсоведэй Калининай нэрэмжэтэ колхоз Уставтаа оруулаа. Хэрбээ ажал хэжэ шадаха колхознигой бүлын бүхы гэшүүдэй ажал хүдэлмэридэ хабаадалсажа, ажалта үдэр тогтоогдомол хэмээрнь олоод байгаа һаань, 0,80 га буусын газар үгтэхэ байна.

Колхознигой бүлэ нэгэ үнеэ, 2 толгой эбэртэ залуу мал, 5—7 хони, ямаа, нэгэ эхэ гахай түлтэйгөөрнь, мүн шубуу, зүгы дуран соогоо барихаа эрхэтэй гэжэ тус колхоз Уставтаа бэшээ. Ажал хэжэ шадаха эрэ хүн—400 ажалта үдэр, эхэнэр—300 ажалта үдэр, хоёрһоо дээшэ үхибүүдтэй эхэнэр—150 ажалта үдэр жэл соо адагтаал олохо ёһотой болоно.

Колхознигуудые түлөөһэнэй талаар урмашуулха, ажал хүдэлмэридэ шалгарһан хүнүүдтэ һара бүридэ аванс үгтэнэ. Амаралтын үдэр энэ колхоздо бии болгогдоо. Ажалта үдэрөө дунда жэшээгээр абажа байхаар 12 үдэрэй амаралта колхознигуудта үгтэнэ. Бригадирнууд, ферма даагшад, шофёрнууд болон хүндэ хүшэр ажалда хүдэлдэг колхознигуудые 18 хүдэлмэриин үдэр хүрэтэр амаруулха эрхэ правлениие үгтэнэ. Түрүүлэгшэ, бухгалтер, агроном, зоотехник, комплексно бригадын бригадир 24 үдэрэй амаралтатай байха. Тогтоогдомол хэмээрнь ажалта үдэрөө ямаршье шалтагаангүйгөөр олоогүй колхознигуудые амаралта абахагүй юм.

Мүн Кабанскын аймагай Маленковой, Ленинэй, Кировэй нэрэмжэтэ болон Бичурын аймагай «Заря коммунизма», Ворошиловай нэрэмжэтэ, «Коммунизм» болон республикын бусад колхозууд Уставтаа иимэрхүү хубилалта оруулаа.

Колхозууд баян шанга шадалтай болохо тумаа гэшүүдтээ туһаламжа үзүүлжэ байха аргатай болоно. Жэшээлхэдэ, Мухаршэбэрэй аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой Уставай ёһоор үндэр наһатай колхознигуудта жэлдээ 150 ажалта үдэр бэшэгдэнэ. Бичурын аймагай «Заря коммунизма» колхозой үндэр наһатайшуул һарадаа 15 ажалта үдэр пенси абадаг болонхой. Наргалха эхэнэрнүүдэй амаралтада гарахада дунда жэшээгээрнь ажалта үдэр үгтэнэ.

Зүгөөр нэмэлтэ, хубилалта Уставтаа оруулхын хажуугаар зарим нэгэ колхозууд хуули ёһондо таарахагүй хазагайралга гаргана: хүдэлмэришэдэй, албахаагшадай, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй, багшанарай буусын газар бага болгоно; колхознигуудай гэр байра, мал адууһа ямаршье түлөөһэгүйгөөр абажа, хамтын зөөри болгоно; жаяг зарлигшам сахиагүй колхознигуудта мүнгэн яла тохоно; артелдээ гай гарза ушаруулһан колхознигуудһоо өөрынь зүбшөөлгүйгөөр, сүүдэй шиидхэбэригүйгөөр яла нэхэгдэжэ абтана; колхозые гарзатуулһан хүнүүдтэ хэдэ нугалаатай яла тохогдоно. Уставта иимэ нэмэлтэнүүдые оруулха ябадал хуулиие эбдэһэн ушар болоно.

Түнхэнэй аймагай Хрущевой, Жуковай нэрэмжэтэ колхозууд багшанарта, трактористнуудта, трактора бригадада сагүргэлжэ хүдэлдэг хүдэлмэришэдтэ 0,15 га буусын газар үгэхөөр тогтоогоо. Энэнь хуулида таарахагүй юм. Хүдөөгэй багшанарта 0,25 га, трактористнууд болон МТС-тэ хүдэлдэг аад, колхоздо ажаһуудаг хүдэлмэришэдтэ, хэрбээ тэдэнэй хоёрой гэр бүлынхид колхозой гэшүүд байгаа һаа, колхозой гэшүүдтэй адли газар үгэхэ ёһотой.

Тэдэнэй хоёрой хүнүүдэй ажалта үдэрөө тогтоогдоһон хэмээрнь олоод байгаа һаань, колхозой гэшүүдтэй адли газар үгэхэ гэжэ хууляар хараалганхай бшуу.

Бичурын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозууд Уставаар колхоздо гарза ушаруулһан колхознигуудһаа 3 мянган түхэриг хүрэтэр яла нэхэжэ абаха эрхэ правлениие үгтэһэн байгаа. Энэнь тон буруу. Юуб гэхэдэ, колхозой гэшүүнэй өөрынь зүбшөөлгүйгөөр, сүүдэй шиидхэбэригүйгөөр яла нэхэгдэхэ ёһогүй. Хуулида таарахагүй үшөө иимэ ушарнууд тохёолдоно: ажал һаатаһанһаа боложо гараһан гарзые колхознигуудһаа нэхэжэ абаха эрхэ правлениинүүдтэ үгтэнэ, Уставай 17-дохи статья нэмээжэ, ажалта үдэрөө тогтоогдомол хэмээрнь олоогүй колхознигуудта яла тохогдоно.

Хүнүүдые колхоздо абаха, колхозһоо гаргаха асуудалые правлениин мэдэлдэ сүм угэхэдөө колхознигуудай бүгэдын хуралдаанай эрхэ һаал алдуу хэнэ. Түнхэнэй аймагай Жуковай нэрэмжэтэ, «Красный пахарь» колхозуудай Уставта колхозой гэшүүн болохо хүндэ гурбан һарын туршалгын хугасаан байгуулха гэжэ хараалагдаа. Энэ аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Устав соо һунгаха эрхэ захагдаһан хүнүүд колхоздо абтахагүй гэжэ бэшээтэй байгаа. Хүнүүдые колхозой гэшүүн болгожо абахадаа иимэ эрилтэ табижа болохогүй юм.

Колхозой ажал хэрэг хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ колхознигуудай эдэбхи үүсхэлые сашадань дэбжээхэдэ колхозуудай ажал хүдэлмэринь, колхознигуудай жаргалынь һайжарха, ажалай бүтээсэ дээшэлхэ байна.

В. ТУГУТОВА, юридическэ наукануудай кандидат.

Совет-монгол харилсаа...

УЛАН-БАТОР, апрелиин ... (ТАСС). Советскэ Союз... Монголой Арадай Респ... правительствонууд 1949 он... ниин 6-да «Улан-Баторай ... зам» гэжэ Совет-монголой ... нернэ общество байгуулха ... хэлсээ хэһэн байгаа. МНР-... дагай СССР-эй посол В. И. ... МНР-эй Министрнүүдэй ... Түрүүлэгшын орлогшо С. ... хоёр апрелиин 16-да тус ... шэнэ протокол бэшэжэ, ... гараа табяа.

Үнгэрһэн 8 жэлэй турша... голдо түмэр зам бариха ... болоһон ехэ хубилалтануу... энэ протокол соо хэлэгдэ... үедэ Монголой ниислэл ... торһаа Монгол Китад хоёр... хүрэтэр түмэр замай шэнэ ... даргаа. Тиигэжэ Монголой ... һэтэ гараһан түмэр зам 1.1... метр газарта һуңажа, ахад... бан гүрэнүүд—СССР-ые, ... болон Китадые сэхэ холбоно...

Гадна үнгэрһэн үе соо ... кын зүүн зүгтэ байдаг түмэр... линии акционерно обществы... дэ үгтэһэн байгаа. Энэ лин... голой зүүн нютагуудые С... Союзтай холбодог юм.

Индиин шэнэ правител... байгуулха хэрэг Нер... даалгадаба

ДЕЛИ, апрелиин 16. ... Минии толгойлжо байһан ... тельство тушаалһаа гараха... һэн мэдүүлгэ Индиин преми... нистр Неру президент Рад... Прасадта апрелиин 16-да ... Индиин Конституциин ёһо... мартда болоһон бүгэдэ... һүнгалтын дүүрэһэнтэй да... дуулан шэнэ правительство ... гуулха хэрэг гараа юм.

Президент Неругэй прав... шые тушаалһаань гаргаад, ... дахин премьер-министрээр ... лоод, шэнэ правительство ба... хэ даалгабари тэрээндэ үгөө.

Иорданидахи бай...

БЕЙРУТ, апрелиин 16. ... Хусейн Фахри Халиди түрүү... нэ правительство байгуулха ... королиин декрет Иорданиин ... тодо толилогдоо. Мүн Халид... роның министрын уялгые д... Гадна шэнэ правительствод... Эль-Муфти премьер-министр... логшо, дотоодын хэрэгүүдэй ... нистр, тэрэшэлэн хүдөө ажа... нистр болоо. Сулейман Наб... гадаадын хэрэгүүдэй министр, ... халхеэ-холбооной министр. ... Фавзи Эль-Мульки гэгээрэл... лон ниитын хүдэлмэриин ... рээр томилогдоһон байна.

Тиигэжэ шэнэ правитель... урдань премьер-министрүүд ... һан гурбан хүн—Саид Эль-... Фавзи Эль-Мульки болон Сул... Набулси гэгшэд оробо.

Португалиин эзэмдэлгые ... нэргээхэ гэжэ һэдэлэ... бурууша агдана

ДЕЛИ, апрелиин 15. ... Урдань Португалиин колони... һан Нагар-Авели гэжэ нютаг... релиин 14-дэ нютагай зургаа... шахуу хүн сугларжа, митинг ... Улаcхоорондын сүүдые эзэмдэ... нютагта өөрынгөө эзэмдэлгы... хин һэргээхэ гэһэн Португал... дэлгые тэдэнэр эрид буруу... Португалиин эзэмдэлгые ... гэһэн бүхы һэдэлгэнүүдтэй ху... далаа гамнангүй тэмсэхэбди ... митингдэ хабаадагшад тангар... Нагар-Авели Индиитэй дары ... ниилүүлгэдэхэ ёһотой гэһэн ... митингдэ хабаадагшад табиа.

Нагар-Авелиин хүн зон 1954... Португалиин эзэмдэлгэһээ ... нэн юм. Нагар-Авелиие хаа... һанаа Индиин газар хараада... даг. Тиимэһээ Португалиин ... гүүдэй Индиин газар дээгүүр ... жа, Нагар-Авелидэ ошохо ... Индиин правительство тэдэн... бһагүй. Тиигэжэ португал... хид энэ нютагта засагаа то... шадааагүй байгаа. Индиин ... тельствода гомдол оруулжа, ... тугали улаcхоорондын сүүдэ... даһан байна.

США Урда Корейе... зэбсэгжүүлнэ

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин ... (ТАСС). Юнайтед Пресс ... бын корреспондентын мэдэ... ёһоор, Корейдэ байдаг США-... сол Даулинг госдепартамент... хай түлөөлэгшэдтэй зүбшэх... шингтон ерээ.

Энэ посол Урда Корейдэ ... на истребительнүүдые болон ... нэй артиллери дахин олоор ... гэһэн Американ түсэбые ... шэд мэдүүлээ.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНО...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства—47-59, пропаганды и переводов—35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров —16.

Н 00403. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 2...